

24.
OBLETNICA

Ko so 20. avgusta 1936. leta zatulile sirene v kranjskih tekstilnih tovarnah, je njihov odmev odjeknil v srcih vseh delavcev v vsej Sloveniji. Vsi so vedeli, da se kranjski delavci borijo tudi zanje: za sklenitev enotne kolektivne pogodbe za vso tekstilno industrijo, kajti edino na ta način je bilo mogoče preprečiti stalno padanje delavskih mezd, ki se je začelo že leta 1930 in se do 1936. leta iz leta v leto nadaljevalo.

Stavka je potem trajala vse do 16. septembra, do dneva, ki se ga odtlej vsako leto spominimo s ponosom. Občinski sindikalni svet iz Kranja pripravlja za četrtek, 15. septembra ob 17. uri v sejni dvorani Delavskega doma slavnostno sejo v počastitev stavke tekstilnih delavcev Slovenije 1936. leta, te dni pa bo izšla tudi posebna izdaja Glasa Gorenjske, posvečena temu zgodovinskemu dogodku.

Na sliki: Pred štirimi leti, ob jubilejni dvajsetletnici velike tekstilne stavke, so skoraj v vseh tekstilnih delovnih kolektivih odkrili spominske plošče. Povsod so se te svečanosti (na sliki v kranjskem Infeksu) udeležili delavci v velikem številu.

Zasedanje Okrajnega ljudskega odbora Kranj

Ugoden rezultat gospodarjenja

Polletni družbeni načrt dosežen 10,5 odstotno

Kranj, 13. septembra — Danes so se zbrali v sejni dvorani OLO Kranj na prvem zasedanju odborniki Okrajnega odbora, katere mu je prisostvoval tudi sekretar Okrajnega komiteja Zveze komunistov, tovariš JANKO RUDOLF. Na dnevnem redu 43. skupne seje je bilo med drugim poročilo o izpolnitvi družbenega načrta okraja Kranj za prvo polletje 1960, nadalje poročilo o finančnem stanju okraja ob zaključku prvega polletja in drugo. Po skupni seji so se odborniki sestali na 37. seji Okr. zbora in na 40. seji Zbora proizvajalcev. Tu so med drugim razpravljali tudi o garancijah za gospodarske organizacije in občine, o spremembi pravil in potrditvi o osebnih dohodkih Živinorejskega-veterinarskega zavoda in o najetju kratkoročnega kredita za finansiranje investicij v kmetijstvu.

Poročilo o izpolnitvi polletnega družbenega načrta okraja Kranj je prebral predsednik Sveta za plan in finance, tovariš Dušan Horjak. — Industrija kranjskega okraja je dosegla

Pred sejo Občinskega ljudskega odbora Jesenice

O podstanovalcih in pašnikih

Največ dvakratni znesek za podstanovalce — Pašniki naj bodo zaokrožene celote

Jesenice, 13. septembra — Tajništva raznih oddelkov Občinskega ljudskega odbora na Jesenicah so pripravila obširno gradivo za prvo sejo ObLO po letnih počitnicah, ki bo v četrtek, 15. septembra. Na seji bodo odborniki obeh zborov razpravljali o izvršitvi družbenega plana v prvem polletju letos, o kulturno-prosvetni dejavnosti, o načinu odplačevanja odškodnine za nacionalizirane nepremičnine, o dejavnosti obrtnega podjetja »Cokla«, o dejavnosti Delavske univerze in o drugih vprašanjih.

Javnost bosta verjetno najbolj zanimala dva problema, ki sta na dnevnem redu. Za številne prebivalce bo zelo pomemben odlok o podstanovalskih razmerjih. Predlog odloka predvideva, da sme nosilec stanovanjske pravice zahtevati od podstanovalca največ dvakratno višino stanarine za tisti del stanovanja, ki ga odda v najem. Seveda je vse odvisno od medsebojne pogodbe med podstanovalcem in nosilcem stanovanjske pravice. Prav tako predlog omejuje zahteve do podnajemnika za druge usluge, porabo pohištva itd. Vse podstanovanjske pogodbe bodo morali zainteresirani nosilci stanovanjskih pravic obnoviti v toku treh mesecev in pri tem upoštevati nove predpisane odnose, ki po eni strani ščitijo lastnike stanovanj, hkrati pa tudi podstanovalce.

Drugi problem, ki zanima veliko število živinorejcev je vprašanje pašnikov, kar je pripravljeno za razpravo na seji ObLO. Pri tem gre za urejevanje pašnikov v dveh različnih krajih in tudi v različnih problemih: za območje vasi Selo, Zabreznica, Breznica, Doslovčev, Smokuč in Rodine ter za pašnike, ki so potrebni živinorejcem vasi Moste, Žirovnice, Brega in Potoki. Komisije so vse pašnike pregledale, upoštevale predloge in mišljenja zainteresiranih zadrug ter skupne koristi. V večini so rešili tako, da so izrazite gozdne površine oziroma površine, ki so že zaraščene, zaščitili oziroma očlili od pašnikov ter z arondacijo, nakupi in podobnim združili ustrezne površine v večje skupne pašnike, kjer je možna v prihodnosti tudi smotrna ureditev in gospodarjenje. I. c.

družbeni načrt vsega dohodka z 51,2 odstotka, odnosno v primerjavi s istim razdobjem lani 112,8 odstotka. Ta rezultat je v celoti zelo ugoden ter lahko pričakujemo ob koncu leta presežek družbenega načrta. Izpod 50 odstotkov družbenega načrta v industriji je črna metalurgija, in to predvsem zaradi tega, ker še ni osvojila proizvodnje bele pločevine, prav tako pa je zaostajala tudi realizacija v primerjavi s proizvodnjo. Polletnega načrta ni izpolnila tudi industrija obutve, predvsem zaradi nabave surovin, in industrija gradbenega materiala zaradi zaostajanja podjetja Marmorja in Izolirke ter zaradi velikega izpada proizvodnje v Gorenjski opekarni, ker še ni bila dokončana krožna peč. V vseh teh strokah, morda z izjemo industrije gradbenega materiala, ne smemo pričakovati izboljšanja v drugem polletju. Vse ostale stroke pa so precej iznad 50 odstotkov letnega plana, pri čemer nekatere močno presegajo izpolnitev

v istem obdobju lani (kemična, kovinska, grafična, elektro in lesna industrija). Naj omenimo še nekatera podjetja, ki so v nekaterih od navedenih strok, kljub temu izpod 50 odstotkov

(Nadaljevanje na 4. str.)

Izkušnje novega načina nagrajevanja

Nič več dobička - večji prejemki

V nekaterih škofjeloških podjetjih so delavci že pozabili na tarifne postavke, na dobček itd., in mislijo samo še na delo in delovni uspeh

Na mnogih sestankih po Šk. Loki so lani delavci hudo kritizirali posamezne nepravilnosti, ki so prišle na površje ob orvemu uveljavljanju novega sistema nagrajevanja po učinku. To je bilo v tamkajšnji Predilnici, v tovarni Motor (sedaj Loške tovarne hladilnih naprav, LTH), v Jelovici in drugod. Zaradi pomanjkanja tehničnih podatkov in drugih začetnih težav je v resnici prišlo do pojavov, kot so trdili delavci, da prejemki niso bili pravično merilo dela posameznikov, temveč včasih zgolj rezultat nekih postranskih izračunov. Toda te težave so že v glavnem za njimi. Letos so v Predilnici, v LTH in tudi v Jelovici že preuredili tarifne pravilnike in jih prilagodili novemu sistemu nagrajevanja. — Hkrati pa so dosedanje izkušnje pomagale tehničnim vodstvom

in tarifnim komisijam, da so odpravile posamezne neskladnosti. V Predilnici so ob letošnjem preurejevanju tarifnega pravilnika predvsem upoštevali nekatere nujne spremembe pri izračunavanju meril za nagrajevanje. Hkrati so delno znižali razmerje nagrajevanja za nekatera vodilna delovna mesta. V kolektivu Jelovica je bilo precej govora o tem, koliko se sme in ne sme izplačati. Po prejšnjem načinu niso smeli izplačevati več kot 25 odstotkov nad tarifno postavko. To pa je bilo v posameznih primerih nepravilno, ni izpodbujalo k še večjemu delovnemu uspehu. Potem so se zavzeli in to popravili. Oddelki imajo svoj ekonomski račun. — Uspehi so seveda zelo različni. V nekaterih oddelkih doseže tako imenovani giblivi del prejemkov od 10 pa tudi do 40 odstotkov celotnih prejemkov. Se pravi znatno več kot prej. Toda vse to je, kot ugotavljajo, odraz novega načina nagrajevanja, oziroma odraz večje delovne storilnosti.

Prav tako so v tovarni LTH preuredili tarifni pravilnik. — Edino kar v tej tovarni še niso rešili, je stvar režijskih delavcev. Le-ti še niso vključeni v celotni uspeh tovarne pri prejemkih, kar je še zmeraj predmet kritike na raznih sestankih.

V celoti so v teh tovarnah, zlasti v letošnjem letu, povsem odpravili tako imenovane dobičke in izplačujejo samo po delovnem učinku, in sicer vsak

meseč sproti. To je ustvarilo pri kolektivih vse drugačno razpoloženje in gledanje na produktivnost. Odprto vprašanje pa je nagrajevanje še pri manjših, zlasti obrtnih podjetjih. Edino v podjetju Kroj, v Pilarni in v Slikoplesku so že delno uveljavili nekatere principe za nagrajevanje po doseženem delu.

Več poravnalnih svetov

Poravnalni sveti v Šk. Loki so zelo dobro zaorali v ledino. Mnoge spore urejujejo kar sami in tako olajšujejo delo sodišču, hkrati pa strankam prihranijo marsikaj strošek za tožbe. Toda teh svetov je v tem kraju premalo. Prebivalci so izrazili željo, da bi imeli poravnalne svete pri vsaki stanovaljski skupnosti in pri krajevnih odborih na deželi. Spriče tega pripravljajo v Škofji Loki predlog o utrjevanju obstoječih in o ustanavljanju novih poravnalnih svetov.

O poravnalnih svetih bodo razpravljali na prvem plenumu Obč. odbora SZDL v Šk. Loki, ki bo posvečen samo temu vprašanju. Hkrati bodo na plenumu razpravljali tudi o uveljavljanju žena v samoupravnih organih in družbenem življenju sploh ter o razbremenjevanju žena pri drobnih gospodinjstkih delih. — Gradivo za ta plenum pripravljajo posebne komisije. I. c.

Dejavnost organizacij SZDL v Škofji Loki

Notranja ureditev krajevnih odborov

Teritorialne spremembe so že v glavnem končane

Organizacije SZDL v škofjeloški občini se, prav tako kot v drugih krajih, živahno pripravljajo za uresničitev organizacijskih in drugih nalog, ki jih je nakazal V. kongres SZDL Jugoslavije spomladi.

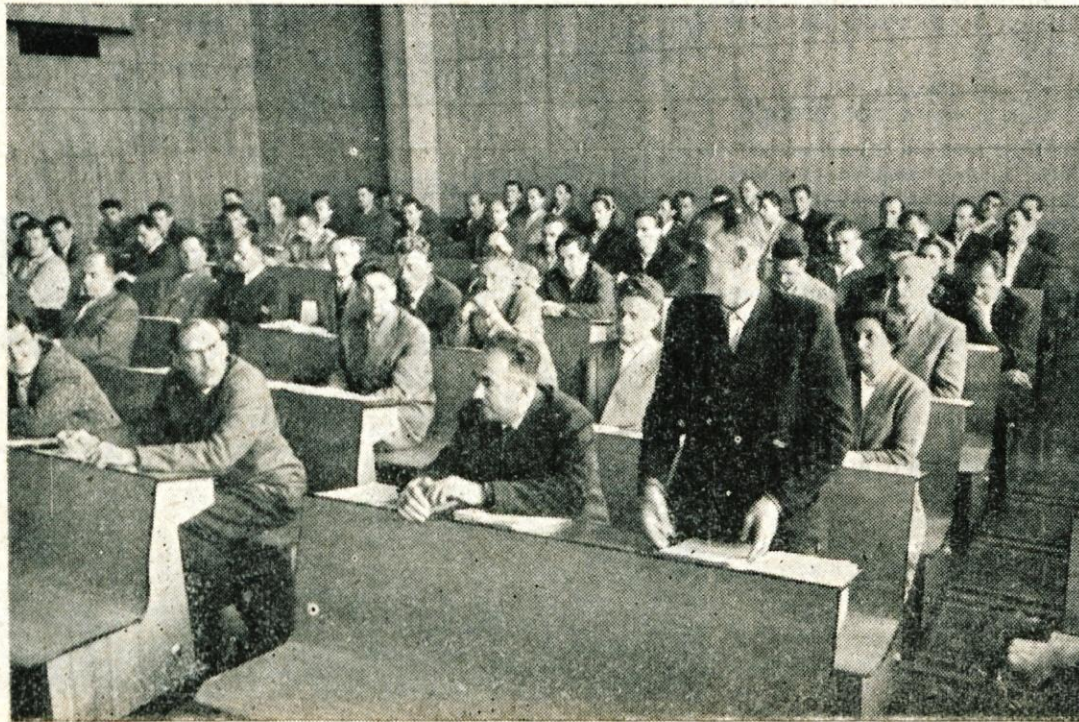
Vendar tu niso predvidene bistvene teritorialne spremembe organizacij SZDL. Te spremembe so bile v glavnem že izvedene v predkongresni dejavnosti. Od skupno 24 osnovnih organizacij, kolikor jih je po reorganizaciji ostalo, bo predvidoma prav toliko tudi novih krajev-

nih odborov. Morebitne spremembe so predvidene le v Poljanski dolini in morda tudi v Škofji Loki.

Prihodnji teden so predvideni sestanki z organizacijami SZDL. Toda, kot pravijo na občinskem odboru SZDL, je glavna skrb usmerjena v notranjo ureditev

novih krajevnih odborov. Gre namreč za kadrovske sestave kandidatov za nove odbore, za uveljavljanje dela po sekcijah, za urejevanje prostorov in podobno. O vseh teh problemih pravzaprav organizacije SZDL že razmišljajo in jih tudi urejajo v okviru predkongresnega tekmovalstva, ki se bo po vsej verjetnosti nadaljevalo celo do prihodnje pomladi — do predvidenega kongresa SZDL Slovenije. Tekmovalje, ki ga je namreč napovedala organizacija SZDL na Trati vsem ostalim organizacijam v občini je dokaj razgibalo celotno dejavnost. Vključevanje novih članov je na primer zajelo vse organizacije. V času tekmovalstva so v Malenskem vrhu povečali število članstva za 26 odstotkov, v Trebiji za 14, na Trati za 7 odstotkov itd. Hkrati organizacije že tekmujejo v urejevanju svojih prostorov. Krajevna organizacija Gosteče je na primer v sodelovanju z drugimi družbenimi organizacijami dala pobudo za prizidek pri Gasilskem domu, kjer bodo uredili dvorano za splošne potrebe družabnega življenja v tem kraju. Čeprav je problem urejevanja prostorov povsod pe-reč in ga bodo skušali v večini primerov reševati skupno z Občinskim ljudskim odborom, se vendar že sedaj same organizacije na terenu lotevajo tega problema in združujejo prebivalce za sodelovanje.

V zaletu take dejavnosti — v okviru medsebojnega tekmovalstva — se organizacije SZDL pripravljajo tudi na občne zборе in na volitve ter na ustanavljanje novih krajevnih odborov v škofjeloški občini. I. c.

Odborniki obeh zborov OLO Kranj na I. jesenskem zasedanju

KULTURNI
RAZGLEDIZADNJE PRIPRAVE ZA
FESTIVAL JAZZ-GLASBE
NA BLEDU

Na Bledu teko te dni še zadnje priprave za 1. jugoslovanski festival jazz glasbe, ki se bo začel v Kazini v četrtek, 15. septembra. Organizacijski komitee ter prireditve je že izdal dokončen program festivala s pregledom vseh sodelujočih instrumentalnih ansamblov in solistov ter pevcev.

Festivalske predstave se bodo vršile v dneh od četrtega do vključno nedelje v večernem času od pol devetih do pol enajstih. Prvi dan festivala bo v četrtek ob 20.30 koncert jazz ansamblov prenašala Radio-televizija Ljubljana. Ta dan bodo nastopile instrumentalne skupine iz Osijek (1), iz Beograda pa kar 4, in sicer trio Vasilija Beloševiča, kvartet Aleksandra Subote, kvintet Aleksandra Korača in kvartet Revišič-Davidovič. Ljubljano pa bo ta dan zastopal kvintet Janez Gregorc. Med instrumentalnimi solisti se bosta predstavila Ozren de Polo, tenor saksofon iz Zagreba in Davor Kajfeš, klavir, prav tako iz Zagreba. Solisti ta dan bodo Senka Velen iz Zagreba, Lola Novaković iz Beograda in Nino Robić iz Zagreba.

J. Bohinc

PROSVETNI DELAVCI
SO ZBOROVALI

Jesenice — V soboto 11. septembra dopoldne, je bila v Čufarjevem gledališču na Jesenicah konferenca učiteljev in profesorjev iz območja jeseniške občine. Konferenca se je razen 200 prosvetnih delavcev udeležilo tudi precej gostov, med njimi predsednik Sveta za šolstvo LRS tov. Vladko Majhen, predsednik ObLO za šolstvo OLO Kranj tov. Milan Ogris, predstavniki okrajne pedagoške službe, predsednik ObLO Jesenice tov. France Treven in predstavniki drugih jeseniških forumov.

V strokovnem referatu je predsednik Sveta za šolstvo LRS tov. Vladko Majhen govoril o reformiranju šolstva, o odnosu do učnega programa, o družbenem upravljanju šol, o skupnostih učencev na šolah in podobno. Po zborovanju je predsednik ObLO Jesenice tov. Treven povabil udeležence na skupno kosilo, za tem pa je sledila razprava o novi obliki šol in novi obliki dela prosvetnih delavcev.

U.

KONCERT SLOVENSKEGA
OKTETA NA BLEDU

V petek, 9. septembra je v letošnji sezoni na Bledu že drugi priredil celovečerni koncert vokalne glasbe Slovenski oktet iz Ljubljane. V petkovem sporedu je priznani slovenski ansambel izvajal renesančne pesmi 15. in 16. stoletja, dalje pesmi raznih narodov, slovenske narodne pesmi iz različnih krajev Jugoslavije. Tudi to pot je občinstvo v polni dvorani Kazine pristržno pozdravljalo odlične izvajalce in z navdušenjem spremljalo potek koncerta. Ob koncu je umetnike iz Ljubljane nagradilo s dolgoletnim ploskanjem, tako da so izvajalci koncert podaljšali in zapeli še priljubljeno in znamenito pesem jabe in Večerni zvon. Poleg domačinov je bilo med poslušalci precej tujih gostov.

Z mesecem septembrom bodo letošnje blejske poletne prireditve zaključene. Na vrsti bo le še nekaj predstav, med njimi koncert narodnih pesmi in plesov v izvedbi ansambla Tine Rožane iz Ljubljane (predviden je za torek, 13. septembra), večer narodnih plesov in pesmi v izvedbi Jeseničanov; podoben večer pred koncem meseca bo pripravila tudi domača folklorna skupina. V četrtek, 22. septembra bodo spet gostovali na Bledu slušatelji Glasbene šole in baletne skupne Svobode iz Kranja. Med zadnjimi prireditvami v septembru je na sporedu še revija zabavnih in plesnih melodij s sodelovanjem naših znanih pevcev ob spremeljavi Ljubljanskega jazz insambla.

Priprave za občni zbor

Rateče — Pretekli četrtek je imel upravni odbor KUD »Janko Kermelj« iz Rateč pri Škofji Loki svojo redno sejo, na kateri so se pogovorili o pripravah za izvedbo letošnjega občnega zbora društva. Sklenili so, da bo občni zbor zadnji nedeljo v tem mesecu in to zato, ker je Svet Svobod in prosvetnih društev občine Škofja Loka sklenil, da bo

V človeka je potrebno verovati

S prijateljem sem zvil k »Transturistu« v Škofji Loki. K svoji mizi sva povabila tudi dobrega znanca Toneta, upravnika Doma slepih v Stari Loki, ki je pripeljal s seboj še svojega nekdanjega učenca iz Doma slepih, tov. Naceta Uršlaka.

Kmalu smo se med seboj spoznali in med nami se je razvil živahen pogovor.

»Veste, tov. Uršlak je slep že od rojstva, sedaj je predsednik okrajnega odbora slepih. Prišel je v naš zavod 1947. leta z dokaj čudno karakteristiko. Morda vam bom sam povedal, kako je bilo pred 13 leti,« je dejal Tone.

Postaven mož s temnimi naočniki nam je v pristnem gorenjskem narečju začel pripovedovati:

»V Dom slepih v Staro Loko sem prišel iz Ljubljane, kjer sem bil tri mesece v tamkajšnjem domu za slepo mladino. Tamkajšnji pedagog so ugotovili, da nisem za nobeno rabo in so me poslali v Staro Loko. V spremnem pismu so napisali, da sem inteligenčno pod povprečjem in da ne obvladam nobenih veščin. Enaka je bila tudi ugotovitev pedagogov v Kočevju, kjer sem dve leti hodil v pripravljalo šolo. Ko je uprava Doma v Stari Loki dobila

v roke mojo oceno, me ni hotela sprejeti. Edini človek, ki se je zavzel zame in navzlic vsemu hotel poskusiti z mano, je bil moj očka — veste jaz tako pravim tov. Tonetu Malenšku, ki takrat še ni bil upravnik doma. To kar kopa defektologov in pedagogov v Ljubljani ni znala narediti, je naredil iz mene en sam človek — moj očka — Tone v Loki. V meni je zgradil voljo in zaupanje v lastne moči in sposobnosti. Šest polnih let mi je bil več kot učitelj, zato mu sedaj rečem kar očka. Prav njemu se imam zahvaliti, da me je dvignil

od neinteligentnega in podpoprečnega fanta.

»Take karakteristike in ocene o sposobnostih slepih smo kasneje še dobivali,« je povedal upravnik Doma slepih. Prav v tistih, za katere je bilo ugotovljeno, da niso za nobeno rabo, smo mi odkrili veliko življenja in energije in smo jih usposobili za delo v podjetju ali doma,« je nadaljeval upravnik. »Tudi Alojz Novšak, ki dela v Iskri in presega normo zdravega delavca je, preden je prišel v Dom slepih v Loko, dobil od strokovnjakov kaj slabo oceno.«

Še dolgo potem, ko se je naša družba razšla, sem razmišljal o Nacetu Uršlaku iz

Prebačeva pri Kranju. In če ne bi bilo Toneta, ki je videl za črno napisano karakteristiko tudi človeka, bi Nace ne postal to, kar je.

Koliko krivic je storjenih mladim ljudem zaradi površne ocene in brezbriznega odnosa! Papirna ocena je lahko krivična, da, včasih celo usodna.

Take misli me obhajajo, ko pomislim na Naceta in na očka Toneta, ki se vsak dan bori s takimi problemi in vli-vaga pogum in voljo tistim ljudem, ki so tega najbolj potrebni. Da, Tone spoznava najprej človeka, kot Maksim Gorki — Človeka z veliko začetnico. V. R.

Kaj je novega na Kokrici?

Kokrica — Prostovoljno gasilsko društvo Kokrica se pripravljajo na veliko prireditev, ki bo 25. t. m. Združena bo z veliko sektorsko vajo. Ob tej priložnosti pa bodo izročili svojemu namenu tudi novo električno sireno, ki je veljala okoli 150 tisoč dinarjev.

DOBILI BODO
LASTNE PROSTORE

Kokrica — Osnovna organizacija ZB na Kokrici je na svoji zadnji seji sprejela nalogo, da si do zime preskrbi lastne pisarniške prostore. Odločili so se za dograditev enega prostora v novem gasilskem domu. V njem bo pisarna, ki jo bodo hkrati rabili tudi za shrambo oziroma arhiv. Do sedaj so bili brez lastnega prostora, kar je imelo za posledico, da se je različen material in gradivo izgubljal. Organizacija šteje 106 članov.

SOLO BI RADI IMELI
Kokrica — V zadnjem času si Kokrcani čedalje bolj prizadevajo, da bi dobili lastno šolo. Vas se namreč tako hitro širi in množi, z njo pa tudi število otrok, da postaja šolanje otrok resen problem. Približno polovico otrok hodi v Predoslje v šolo, drugi pa v Kranj. Ko so preračunali, so ugotovili, da je v kraju že toliko otrok, da bi jih bilo dovolj za osemletko. Vanjo bi vključili otroke iz Velikega hriba, Kokrice, Srakovelj, Tatince, Bobovka, Ilovke in Mlake.

DOM ČAKA SE NA KINO
APARATURO

Kokrica — Vaščani so letos adaptirali Zadrudni dom. Preurejena dvorana ima sedaj povsem drugo lice. V njej je vse pripravljeno za predvajanje kino predstav, le aparaturo še potrebujejo. Sedaj razmišljajo, kako dobiti finančna sredstva, da bi kupili še aparaturo in da bi tako čimprej tudi na Kokrici imeli kino.

SVOJ KO BI RADI

Na zadnji seji osnovne organizacije SgDL na Godešiču so razpravljali tudi o želji vaščanov, naj bi vas imela lasten krajevni odbor. Sedaj imajo vse tri vasi Rateče, Gorenja vas in Godešič sedem članski KO. Ker pa ima vsak kraj svoje krajevne žele in potrebe, se je večkrat dogodilo, da seje niso bile živahne. Vas Godešič ima 86 kš z okoli 600 prebivalci in ker je oddaljena od Rateč 2 km, so vaščani resno razpravljali o tem, da bi imeli svoj KO. Osnovna organizacija je predlog predložila občinskemu odboru SZDL, le-ta pa bo zadevo predložil v odločitev ObLO Škofja Loka. Ta predlog so pozdravile tudi politične organizacije vseh treh vasi.

VAS IMA ŽE LEPSI VIDEZ

Letos spomladi so na Godešiču pričeli olepšavati središče vasi. Do nedavnega je bila to okolica še dokaj neurejena. Sedaj pa so zasuli stari vaški vodnjak, podrli staro lipo, zaprli in uredili kanalizacijo in uredili središče vasi tako, da bo imela vas tudi majhen, vendar lep in prijeten park s klopčami in moderno razsvetljavo. Dela grede h koncu. V teh dneh bodo že priklopili in prižgali javno razsvetljavo. Do sedaj so opravili pri urejanju parka nad 650 prostovoljnih de-

lovnih ur. Vaščani Godešiča so poznani daleč naokoli prav po prizadevanju in prostovoljnem delu pri urejanju vasi. V zadnjih dveh letih so naredili vrsto objektov, tako so napeljali vodovod, izgradili perišče, uredili kanalizacijo, ceste, občinske in vaskhe poti itd. tako, da so res lahko za vzgled marsikateri vasi.

LETOS NE BODO ADAPTIRALI
PROSVETNEGA DOMA

Vaščani Godešiča so imeli letos v načrtu adaptacijo prosvetnega doma. Toda ker jem je revizijska komisija načrte zavrnila zaradi nekkih popravkov, letos ne bodo pričeli z deli. Po nedavni temeljiti razpravi vaških organizacij o tem vprašanju so sklenili, da bodo poiskali drugo, bolj ugodno rešitev za ureditev tega doma, ki jim jo je predlagal tu-

di znani politični delavec iz tega kraja, Milan Zakelj.

ALI BODO DOBILI PRVO
NAGRADO

Na predlog občinskega odbora SZDL Škofja Loka so vse osnovne organizacije SZDL pričele 1. 1. 1960 z medsebojnim tekmovanjem v najrazličnejših točkah. Za najboljšo organizacijo je predvidena nagrada 100.000 din. Vaščani Godešiča z nestrpnostjo pričakujejo zaključek tekmovanja, ki ga bodo zaključili za občinski praznik občine Škofja Loka, dne 18. decembra. Po dosežanih podatkih ima najboljšo oceno osnovna organizacija iz Godešiča. Če jim uspe doseči prvo mesto in osvojiti nagrado, bodo s tem denarjem kupili televizijski aparat, ki si ga že dalj časa želijo.

Dve iz Golnika

NA GOLNIKU
SO ZAKLJUČILI POSVET

GOLNIK — V petek zjutraj se je pričel na Golniku tradicionalni vsakoletni posvet medicinskih sester, ki delajo po dispanzerjih LR Slovenije. Posvet je bil zaključen v soboto popoldan. Vodil ga je Dr. Baldomir Savinšek, šef dispanzerskega oddelka inštituta za TBC Golnik, v sodelovanju z nekaterimi drugimi zdravniki in zdravstvenimi strokovnjaki. Na seminarju so obdelali več tem, med drugim tudi o patronažni službi, preventivi v dispanzerjih, o izboljšanju strokovnega dela, o administraciji v dispanzerjih, pregledali in kritično ocenili tudi delo v dispanzerjih itd. Posvet je sklical Inštitut za TBC.

DO SEDAJ 1100 KRVO-
DAJALCEV

Golnik — Transfuzijska postaja na Golniku je konec preteklega tedna zabeležila tisočstotega prostovoljnega krvodajalca, ki je kakor ostali, prišel na Golnik z namenom, da prostovoljno odda kri za potrebe bolnišnice. Do sedaj jih je bilo največ iz tržiške občine in nekaterih okoliških vasi. Na postaji računajo, da bo do konca leta prišlo še

okoli 600 ljudi, da bodo oddali svojo kri. Bolnišnica potrebuje vedno več krvi, ker tu opravljajo čedalje bolj komplicirane operacije, ki zahtevajo tudi do 4 litre krvi za bolnika; takih operacij včasih niso delali. Največ težkih operacij opravi profesor dr. Lavrič iz Ljubljane.

PROSTOR ZA IGRISČE
ZE IMAJO

KRIŽE — ObLO Tržič je kupil za športno igrišče osemletke v Križah 1500 m² zemlje, v neposredni bližini šole. Ko bodo na razpolago finančna sredstva, se bodo takoj lotili gradnje igrišča, ki bo tako urejeno, do bo na njem mogoče gojiti vse vrste športa.

gibanje
prebivalstva

V KRANJU

Poročili so se: Luskovec Franc, čevljar in Hafner Terezija, frizerka; Podgoršek Janez, delavec in Kimovec Antonija, tkalka; Klemenčič Rafael, strojni ključavničar in Kavčič Otilija, trg. pomočnica; Breščak Stanislav, artist in Šumi Hermina, artistka; Podlipnik Franc, krojaški mojster in Pangrič Terezija, tkalka; Norčič Ludvik, namešteneec in Naglič Ana, trg. pomočnica; Zvolek Drago, strojni ključavničar in Rovtar Vida, tkalka; Alič Stanko, strojni ključavničar in Perko Ana, tkalka; Vratač Miroslav, čevljar delavec in Sodnik Cecilija, namešteneec; Koblar Ivan, krojač in Likar Ivana, tkalka; Koblar Richard, mesar in Šumi Valerija, gospodinja.

Rodile so: Strniša Helena — dečka; Osterman Angela — deklico; Dolenc Marija — dečka; Senčar Katarina — dečka; Marvec Ivana — dečka; Stanovnik Olga — deklico; Uranič Marija — deklico; Okren Ana — deklico; Kočar Apolonija — deklico; Semen Danica — deklico; Eržen Antonija — dečka; Perčič Stanislava — deklico in dečka; Logar Marija — deklico; Požun Ivana — dečka; Cof Ljudmila — deklico.

Umrli so: Snedie Franc, upokojenec — star 58 let; Janež Franc, upokojenec — star 74 let; Andrašič Ignac, trgovec — star 72 let.

Nekaj zanimivosti iz tržiškega kota

Križe — Ko je lani osnovna šola v Križah pri Tržiču proslavljala 100-letnico obstoja šole, so pričeli tudi z adaptacijo in dozdaj stare šole. Sedaj so dela že v celoti končana in tako je šola dobila povsem drugo zunanje in notranje lice. Poleg 6 učilnic ima še učiteljsko zbornico, kabinet za učila, delavnico za tehnični pouk in druge stranske prostore. Učenci pa sedaj skrbijo, da je tudi park okoli šole kar najlepše urejen.

V RETNJAH BODO OBNOVILI
GROB TALCEV

Retnje — Osnovna organizacija ZB terena bivše občine Križe pripravljajo za 1. november proslavo pri spomeniku 22 padlih talcev, ki so jih Nemci postrelili 1942. leta. Do tega časa bodo obnovili in preuredili grobišče in okolico, da bo veliko lepši, kot sedaj.

NA PRISTAVI
RASTE NOVA TRGOVINA

PRISTAVA — Trgovsko podjetje Ljubelj gradi na Pristavi pri Tržiču nove prostore za potrošniško trgovino. Stavba je paviljonskega sistema in bo kar najmoderneje urejena. Pričakujejo, da bodo dela kmalu končana in da bo izročena svojemu namenu še prej kakor v enem

likega pomena, ker je na Pristavi vedno več ljudi, nimajo pa še trgovine.

NA PRISTAVI SE 3 NOVI
STANOVANJSKI BLOKI

Pristava — Na Pristavi pri Tržiču bodo v kratkem zrasli trije 20-družinski stanovanjski bloki. Prvi blok tovarne Peko iz Tržiča je že v gradnji in bo, če bo ugodno vreme, še letos pod streho, ostala dva pa drugo leto.

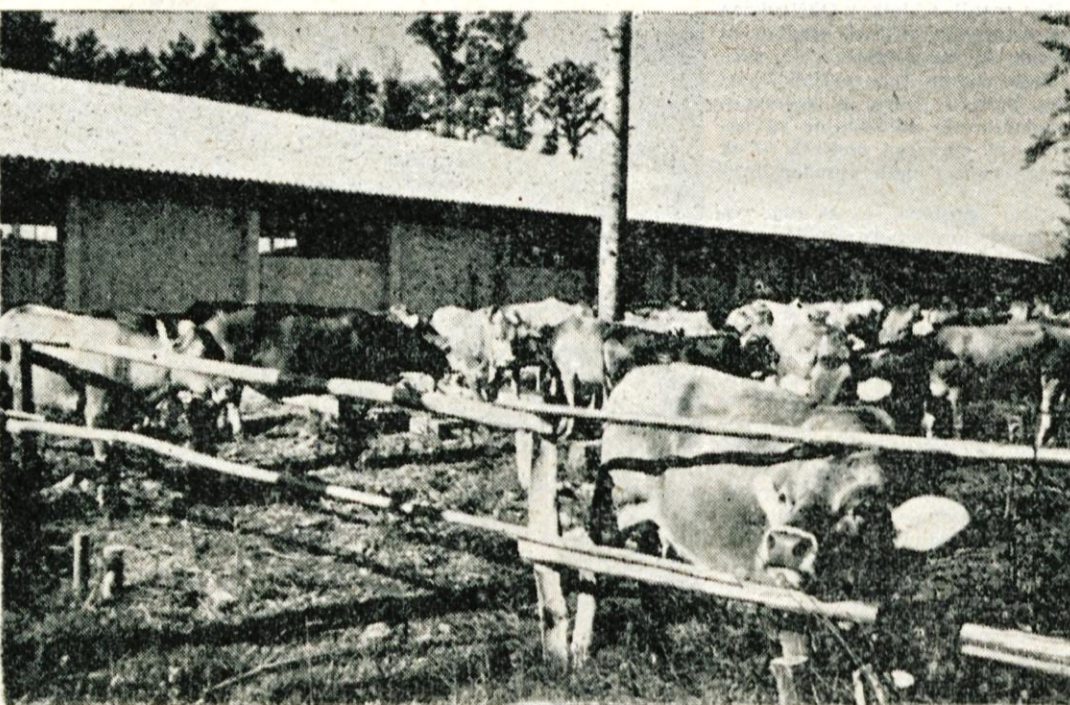
STANOVANJA

Križe — Povsod primanjkuje stanovanj, v Križah pa je to še posebno občutiti. Letošnji razpis Sveta za šolstvo za nova službena mesta na osemletki v Križah

je ostal brez odziva prav zaradi pomanjkanja stanovanj. Na šoli je 15 učiteljev, od katerih se eden vozi iz Kranja, eden pa iz Ljubljane. Šola pa nujno potrebuje še učitelja za telesno vzgojo, vendar ga ni moč dobiti. Ker tudi snažilca nima stanovanja, ji je upraviteljstvo šole moralo začasno odstopiti kar kabinet za učila, sicer bi bili še brez snažilke.

PRVIKRAT DVA
I. RAZREDA

Križe — V Križah se je prvič zgodilo, da so vpisali za prvi razred kar 61 otrok, zaradi česar so morali ustanoviti dva razreda. Sedaj imajo na tej šoli že 341 učencev.

Kmetijsko posestvo v Hrastju bo te dni dobilo še drugi sodobni novi hlev (v ozadju), v katerem bo prostora za okoli 100 goved

GOSPODARSKE VESTI

Sporazum o obmejnem železniškem prometu z Italijo. V Novi Gorici je bila 6. septembra konferenca predstavnikov uprave italijanskih železnic iz Trsta in železniškega transportnega podjetja Ljubljana. Na konferenci so se dokončno dogovorili o uvedbi potniškega in tranzitnega prometa med italijansko Gorico in Novo Gorico. Že 2. oktobra bo odprta pomembna železniška proga v splošno korist obeh sosednjih držav. S tem bo namreč zelo skrajšan železniški promet, ki je doslej potekal z Gorico preko Sežane.

V BIH pšenica na 100.000 hektarjih. Kakor predvideva orientacijski plan, bodo jeseni posejali v Bosni in Hercegovini z visokorodnimi vrstami pšenice približno 100.000 hektarov površin ali skoraj dvakrat več kot lani.

Delegacija rudarjev na obisku v Sovjetski zvezi. Na povabilo pokrajinskega odbora sindikata delavcev premožne industrije ZSSR za pokrajino Staljino je 6. septembra odpotovala v Sovjetsko zvezo delegacija iz istrskega rudnika »Raša«, ki se bo mudila v Donbasu 10 dni.

Prva tovarna v Ljubiji. V Ljubiji so začeli graditi poslopje in halo za novo tovarno instrumentov in elektrotehnične opreme za motorna vozila. Tovarna bo zaposlila okoli 400 delavcev in uslužbencev, pretežno žena.

Odprti je stalni sejem presežkov osnovnih sredstev v Zagrebu. V organizaciji novosadskega podjetja »Jugokomercija« so odprli 5. septembra v Zagrebu stalni sejem

presežkov osnovnih sredstev. Na prostoru starega Zagrebskega velesejma je razstavljenih 530 raznih strojev, ki so bili doslej neizkoriščeni v gospodarskih organizacijah na območju Zagreba. Stalni sejm presežkov osnovnih sredstev so bili odprti doslej v Beogradu, Novem Sadu in Mariboru.

Jugoslovansko-tuniški gospodarski razgovori. Pred dnevi je prispela v Jugoslavijo gospodarska delegacija Tunisa, ki se je razgovarjala z našimi gospodarstveniki o pospešitvi blagovne izmenjave kot tudi o možnosti razvoja drugih oblik sodelovanja med Tunisom in Jugoslavijo.

Nova tankerja »Obrovac« in »Vinjerac« in trogirski ladjedelnici »Jožo Lozovina-Mosor« je bila 6. septembra trojna slavnost. Delovni kolektiv ladjedelnice je izročil jugoslovanski tankerski plovbi iz Zadra novozgrajeni tanker »Obrovac« z 2200 tonami nosilnosti, nato so splovili drugi tanker »Vinjerac« istega tipa in tonaže. Prav tako so položili na navoz gredo za tretji tanker, ki ga bodo v tej ladjedelnici zgradili za zadarsko tankersko plovbo.

Graditev ladij za Sudan. Jadransko-sudanska pomorska družba iz Port Sudana je naročila v puljski ladjedelnici gradnjo dveh ladij. Ladiji bosta imeli nosilnost 4800 ton, dolgi pa bosta po 121 m. Zmogljivost motorjev bo znašala 5540 KS, ladiji pa bosta lahko dosegli hitrost 16,5 milj na uro. Predvidevajo, da bodo z graditvijo omenjenih ladij pričeli v začetku prihodnjega leta.

Letni dopusti po naših kolektivih

Naša Jadranska obala od Slovenskega pa tja do Crnogorskega primorja vabi v poletnem času s vsemi svojimi lepotami in čari. Morja in sonca je na pretek za vsakogar, če si ga le hoče privoščiti, posebno danes, ko si naši sindikati in kolektivi vsestransko prizadevajo nuditi delovnim ljudem čim ugodnejši in cenejši dopust, oziroma oddih, na krajih, ki zares koristijo njihovu zdravju, da se po tem vračajo v svoje službe z novim delovnim poletom.

V Kranju je v tem pogledu poskrbljeno za večje in manjše kolektive, posebno zadnji dve leti, ko kranjski ObSS rešuje problem letovanja s campingom in week-end hišicami v Moščenški Dragi. Prihodnje leto bodo postavili večji camping v Novem gradu v Istri. Tam je namreč z razliko od Moščenške Drage dovolj prostora in bodo camping lahko po potrebi razširjali. Zaradi velike želje po športnih objektih, bodo poleg zgradili tudi razna igrišča. Ker na Jesenicah za manjše kolektive, zlasti za obrtniška, trgovska in druga manjša podjetja nimajo poštinskih domov, se je ObSS na Jesenicah že dogovarjal o skupnem letovanju z ObSS v Kranju.

Pa poglejmo na kratko, kako preživljajo dopustniške dneve v nekaterih kranjskih kolektivih.

V TISKANINI...

Za člane kolektiva Tiskanine je bilo pred leti mesto oddiha in kovanja v Poreču. Sedaj pa je to postala Fiesa. Fiesa pri Piranu s svojimi vinogradi, figovimi ter oljčnimi nasadi. Izmed 70 domov, kolikor jih je na tem področju, je omenjen eden izmed najlepših. Kapaciteta znaša 80 postelj. V času glavne sezone cena penziona 250 dinarjev. Naj povemo še to, da imajo buffet odprtega tipa, torej so vsekakor tudi tu nizke cene. Lani so zabeležili 7000 nočnin, letos pa jih bo

menda še nekaj več. Težko je glede razporeditve dopustov delavcev, ker ga žele v pretežni večini izrabiti v juliju in avgustu, tako, da je v teh mesecih zmogljivost Doma prevelika, v ostalih mesecih pa premajhna.

Letos so že odpravili nekatere nedostatke iz lanskega leta. Tu je v prvi vrsti postavitev še ene jedilnice v neposredni bližini Doma, pod lopo. S kosilom vsem lahko istočasno postrežejo, s tem pa je odpadlo tudi nepotrebno čakanje. S hrano so delavci zadovoljni, pa tudi lepe in čiste sobe so jim po godu.

Za zabavo imajo prav tako poskrbljeno. Čez dan jim je sicer glavna zabava kovanje in sončenje, zvečer pa se kaj radi zberejo ob radiu, magnetofonu in televizorju. Samo še nekaj dni bo tako, 15. septembra bodo namreč Dom zaprli in le-ta jih bo verjetno spet nekoliko prenovljen, z odprtimi vrati pričakal v novi sezoni.

V ISKRI...

Da, tudi tovarna Iskra ima za svoje delavce Počitniški dom. Leta stoji v Ankaranu, na hribčku, oddaljenem kakih 20 minut od obale. Ker lahko istočasno sprejme le 80 ljudi, so se poslužili tudi hotelskih uslug v Verudi, Vrsarju, na Ohridu in pa v campingu Občinskega sindikalnega sveta v Kranju, v Moščenški Dragi. Delavci so zadovoljni s kotički, ki so jih izbrali člani komisije za letovanje. Res je, da bi se tu pa tam še marsikaj lahko izboljšalo, za kar se tudi vodstvo kolektiva trudi, vendar nekateri posamezniki — nezadovoljni s svojim nerazpoloženjem vplivajo še na ostale tako, da na primer letos v Vrsarju sploh ni bilo toliko dopustnikov, kot je bilo dogovorjeno.

V svojem domu v Ankaranu tudi na razvedrilo niso pozabili. V klubski sobi imajo radio in televizor, naročeni pa so tudi na več dnevniških časopisov tako, da so delavci v času dopustov seznanjeni z dogodki doma in po svetu.

Drugo leto nameravajo kupiti še eno stavbo v Medveji, s kapaciteto 50 postelj. Za člane predstavništva »Iskre« izven naše republike, ki bi radi preživeli dopust v Sloveniji, pa so že kupili zgradbo v Preddvoru, ki bo lahko sprejela 30 do 40 gostov. Stevilo dopustnikov se bo tako še povečalo, vendar je že letos letovalo približno 1300 članov kolektiva, s svojimi najobjimi člani družine.

V PLANIKI...

Tri tedne kolektivnega dopusta — v tovarni Planiki v Kranju imajo namreč delavci kolektivni dopust — na videz ni tako kratka doba. Vendar vam bodo tamkajšnji delavci povedali, da je čas hitro, kar prehitro minil. Lahko se pohvalijo tudi z vremenom, saj so si izbrali res pravi čas letovanja. Svoj dom imajo v Poreču, letos drugo leto. Svoje week-end hišice imajo tudi v Moščenški Dragi v sestavu Občinskega sindikalnega sveta. Vendar je vse to 1500 članov kolektiva, kolikor jih želi preživeti dopust ob morju, vsekakor premalo. Zato se kljub ostalemu ugodju (regresu v višini 300 dinarjev) slišijo večkrat upraviče-

na negodovanja, vendar bodo tudi v tem pogledu čimprej poskrbeli za izboljšanje stanja.

Opisali smo le tri primere ugodnega in cenenege dopusta naših delavcev. Če bi se še omejili na mesto Kranj, potem bi morali omeniti še tovarno Savo, tovarno Inteks, gradbeno podjetje Projekt, Vodovodno skupnost, CP Gorenjski tisk, Gozdno gospodarstvo itd, itd... Lahko bi naštevati še in še. Iz leta v leto obnavljajo in rastejo novi počitniški domovi za naše delavce. Sindikalne podružnice pa se do svojih najboljših močeh trudijo, da čim ugodneje ustrezajo željam svojih članov.

M. F.

OB SPREMENBI TELEFONSKEGA ŠTEVILČNEGA SISTEMA V KRANJU

Zakaj štiri in ne več tri

Pred kratkim so se kranjske telefonske številke spremenile in niso več sestavljene iz treh ampak iz štirih števk. Ker pa je prišlo do sprememb le v številčnem sistemu, drugače pa so razmere ostale nespremenjene, smo poprosili mehanika kranjske pošte za krajšo razlago, ki bo verjetno marsikoga zanimala.

Kranjska telefonska centrala je imela sedaj le 700 števk za približno 600 naročnikov. Telefonska centrala lahko dobro deluje le, če ima dobršen del prostih števk. V Kranju je bilo do sedaj prostih števk zelo malo, pa se je zaradi preobremenjenosti neredko dogajalo, da so bile zvezne napake in so se nam oglašali povsem drugi telefonski na-

ročniki, kot smo jih pa mi klicali. Sedaj so dodali še 300 novih telefonskih števk in s tem skupno število telefonskih števk povečali na 1000, temu pa nujno sledi tudi štiristevilčni sistem.

Seveda pa zaradi te spremembe še ni mogoče sprejeti novih telefonskih naročnikov, čeprav je prav ta problem prisiljeval nove telefone v Kranju zelo preč. Število naročnikov se bo lahko povečalo šele, ko bo položena nova kabelska mreža. Predvideno je bilo, da bo to že letos, vendar se je ureditev zaradi nepredvidenih ovir zavlekla, a za prihodnje leto lahko pričakujemo, da se bodo te stvari polnoma uredile.

Sedaj pa zares

Preusmeritev vprežnih vozil

Na predlog sveta za notranje zadeve in okrajne komisije za prometno varnost je bilo v juniju na področju Gorenjske nekaj sestankov, ki so jih sklicale občinske komisije za prometno varnost s predstavniki krajevnih odborov, da se pogovore o možnostih za preusmeritev vprežnih vozil s ceste I. reda — Medvode—Jesenice na stranske ceste in pota. Na teh sestankih je bilo med drugim ugotovljeno, da je ta ukrep potreben, ker sami kmetovalci ne upajo več z vprežnimi vozili na cesto I. reda zaradi vedno večjega prometa. Hkrati pa so zahtevali, naj bi bila preusmeritev vprežnih vozil kar najbolj ugodna.

So pa tudi problemi zaradi prečkanja ceste. Samo od Kranja do Jeprce je 25 cestnih prehodov, kar seveda precej ogroža promet, po drugi strani pa

zmanjšuje hitrost motornih vozil. Zato je preusmeritev torej nujna.

V zadnjem času smo tudi vzdolž ceste I. reda opazili prometne znake, ki prepovedujejo voznikom vprežnih vozil vožnjo po njej. Zato se nekateri koristniki sprašujejo, kako sedaj, ko še ni uradno določeno, kje lahko prečkajo cesto in kje je urejena preusmeritev na stranska pota. Na prometnem odseku Oddelka za notranje zadeve OLO Kranj, so nam povedali, da bodo v kratkem sestanki po vseh vaseh s KO, na katerih se bodo konkretno pomenili o prečkanju in preusmeritvi in vso stvar prilagodili vsakemu kraju posebej. Seveda dokler vse to ne bo urejeno, prometni organi teh koristnikov cest še ne bodo kaznovali, če jih bodo zalotili na cesti.

S seje občinskega ljudskega odbora Škofja Loka

Družbeni bruto produkt presežen za 33,2 odstotkov

V četrtek je bila v Škofji Loki 24. skupna seja občinskega odbora in zbora proizvajalcev občinskega ljudskega odbora Škofja Loka, na kateri so pregledali sklepe zadnje seje, odborniki so poslušali poročilo o izpolnitvi polletnega družbenega plana v gospodarskih organizacijah, nato so razpravljali o finančnem stanju občine ob zaključku I. polletja 1960, nadalje poročilo o gospodarskih investicijah v I. polletju 1960 in razpravljali in sklepali o prenehanju čevljarске zadruge v Škofji Loki. Imenovali so komisijo za preimenovanje naselij in ureditev hišne numeracije, imenovali so komisijo za vprašanja borcev in invalidov NOB in še o nekaterih drugih zadevah. Po končani skupni seji, je bila še 23. seja občinskega zbora in 25. seja zbora proizvajalcev, na katerih so odborniki razpravljali o dodelitvi zgradb v Poljanah in v Gorenji vasi v upravljanje gostinskemu podjetju »Tabor« Gorenja vas, o dodelitvi nacionalizirane stavbe v Klobovsovi ulici 6 v upravljane podjetju »Kroj« Šk Loka, o dodelitvi nacionaliziranih zgradb v Dobju št. 1 v upravljane KZ Poljane, nadalje so še sklepali o prehodu gimnazije in strokovnih šol iz pristojnosti okraja na občino, o nekaterih poročilih itd.

Izredno zanimivo za odbornike in vse občane je bilo poročilo o izvršitvi družbenega načrta za I. polletje 1960. Povzemamo najvažnejše ugotovitve iz tega poročila.

LEPI KOMERCIALNI ZAKLJUČKI NA VINSKEM SEJMU

Letos je bilo za mednarodna sejma vina in embalaže izredno zanimanje, kakor pri komercialnih krogih, tako tudi v vrstah široke potrošnje. Po uradnih podatkih z Gospodarskega razstavišča je oba sejma obiskalo v 6 dneh skupno 64.146 obiskovalcev. Zlasti je bilo občutno povečanje komercialnih stikov, ki so bili vzpostavljeni na samem sejmu. Tu so se sklepale nove poslovne zveze in tudi konkretni komercialni zaključki ter našli mnogi komercialni posli, ki bodo zaključeni v času po sejmu. Po prejetih podatkih je bilo tako sklenjenih komercialnih zaključkov v višini 1 milijarde 602 milijona, 208 tisoč dinarjev. Na mednarodnem sejmu embalaže pa v višini 1 milijarde 292 milijonov dinarjev.

tako na primer so se v obrtništvu povečali kar za 211,7 odstotka, vendar velja na splošno, da so s porastom osebnih dohodkov porasli tudi skladi. — Večje nesorazmerje se kaže edino v gradbeništvu, kjer so na primer osebni dohodki porasli v tem času za 47,4 odstotka, skladi pa predstavljajo le 29,4 odstotka onih iz I. polletja 1959.

Povprečno število zaposlenih v gospodarstvu se je v primerjavi s I. polletjem leta 1959 povečalo za 308 ali od 2708 na 3016. V relativnem številu znaša povečanje 11,4 odstotka. Ker predvideva družbeni plan za leto 1960 3072 maksimalno zaposlenih, pomeni, da povprečno število zaposlenih ni doseglo planiranega in je za 56 delavcev odnosno 2 odstotka pod njim.

Družbeni bruto produkt, ki je bil ustvarjen v I. polovici leta 1959, je presežen za 1.034.183 milijonov ali za 33,2 odstotka in znaša 4.153.098 milijonov. — V primerjavi z družbenim bruto produktom, ki je planiran za leto 1960 v višini 7.625.363 milijonov, vidimo, da predstavlja 54,5 odstotka planiranega. Skoraj v enakem razmerju je porasel tudi narodni dohodek. V lanskem I. polletju ustvarjena presega za 30,8 odstotka, odnosno 342.252 milijonov. Ker je bil ustvarjen narodni dohodek v višini 1.453.242 milijonov, je za leto 1960 planirani narodni dohodek v višini 2.389.731 milijonov dosežen s 60,8 odstotka. Najbolj je porasel narodni dohodek v obrtništvu in gradbeništvu, kjer je tudi za leto 1960 planirani narodni dohodek že presežen. Polletni plan narodnega dohodka ni dosegel edino gostinstvo.

Narodni dohodek se je povečal na enega zaposlenega v letošnjem I. polletju napram I. polletju 1959 za 17,6 odstotka. — Od 410.000 na 482.000. Narodni dohodek na enega zaposlenega se je v primerjavi s I. polletjem 1959 povečal skoraj enkratno v vseh panogah gospodarstva. Osebnih dohodki v gospodarstvu so se v primerjavi z lanskim I. polletjem povečali za 27,3 odstotka. Najbolj so se povečali ti dohodki v obrtništvu, in sicer za 60,9 odstotka ter 47,4 odstotka v gradbeništvu. Precej so se povečali osebni dohodki tudi v prometu.

Bolj kakor osebni dohodki so porasli skladi v občini. V primerjavi z letošnjim in lanskim I. polletjem se vidi porast za 44,8 odstotka. Čeprav je povečanje skladov v posameznih gospodarskih panogah različno,

Ia sedaj je tudi v Bohinju turistične zatišje. Toda le do zimske turistične sezone...

Obveščevalec

mali oglasi

PRODAM
Prodajam motor BMW 250 ccm, dobro ohranjen. Gorenjesavska 24, Kranj 3407

Kuhinjsko pohištvo, divan in otroško posteljo, vse v dobrem stanju, zaradi selitve ugodno prodam. Perne, Cerklje 132 3480

Prodajam letve za streho po 130 din. Škofjeloška cesta 42, Kranj 3480

Prodajam 4-sedežni avto v odličnem stanju ali zamenjam za motorno kolo novejšega tipa. Naslov v oglasnem oddelku 3481

Prodajam motorno kolo »Horex« 350 ccm. Naslov v oglasnem oddelku 3482

Prodajam parcelo 600 kvadratnih metrov za stavbni svet, blizu avtobusne postaje, na zelo lepem kraju. — Pristava pri Trziču. — Naslov v oglasnem odd. 3483

Prodajam motorno kolo »Viktoria« 200 ccm, registrirano, v dobrem stanju za 35.000 din. Naslov v oglasnem oddelku 3481

Prodajam avto Fiat 1500. Oglej vsak dan od 15. do 18. ure. Škofjeloška 22, Kranj 3485

Prodajam »Elin« elektromotor z 900 obrati — nov. Naslov v oglasnem oddelku 3486

Prodajam motorno kolo NSU Super Luks, model 1955. Anton Jenko, Smladniska, št. 76, Kranj 3487

Prodajam motorno kolo »Vespa« 125 ccm, zaradi vojaščine. Naslov v oglasnem oddelku 3488

Prodajam nekaj gajbic ali zamenjam za les. Stražiška 13, Kranj 3489

Prodajam dobro ohranjen italijanski moped z zaprtim strojem na 3 prestave. Ljubno 76 3490

ODKUPUJEMO STEKLE-NICE od vina piva in drugih, alkoholnih pijač po 25 din za kos v naših skladiščih: Vino Kranj, Mladinska 2; Skofja Loka, Spodnji trg 1 in Trzič, Pristava 8 3470

OBJAVA

PRODAMO HRUŠKE — tepke, na drevju. Javna razprodaja bo v soboto, 17. septembra ob 15. uri na Brdu nad Ljubnem.

Kmetijska zadruga Podnart

kino.

Jesenice »RADIO«: 13. in 14. septembra jugoslovanski film RAZPOKA V RAJU

Jesenice »PLAVZ«: 13. septembra amer. barvni cin. film KRALJ IN JAZ

Bled: 13. in 14. septembra zah. nemški film NEDOKONČANA ZGODBA, predstavi ob 18. in 20.30 uri

Radovljica: 13. in 14. septembra italij. zabavni film POČITNICE IN LJUBEZEN, predstava 13. septembra ob 20. uri, 14. septembra pa ob 17.30 uri, 14. septembra jugoslovanski film POGON B, predstava ob 20. uri

Kropa: 15. septembra jugoslovanski film RAFAL V NEBO — predstava ob 20. uri

Trzič: 13. in 14. septembra ameriški film OD PEKLA DO TEKSASA

Kranj »STORŽIČ«: 14. in 15. septembra ameriški barvni film BELO PERO, predstavi ob 10. in 15. uri, italij. film SLAMNATI MOZ, predstave ob 17., 19. in 21. uri

Naklo: 14. septembra ameriški barvni film BELO PERO — predstava ob 20. uri

Cerklje »KRVAVEC«: 14. septembra angleški film PROSTOR V VISOKI DRUŽBI, predstavi ob 18. in 20. uri

Primskovo »TRIGLAV«: 15. septembra ameriški barvni film BELO PERO, predstavi ob 18. in 20. uri

Stražišče »SVOBODA«: 15. septembra angleški film PROSTOR V VISOKI DRUŽBI — predstavi ob 18. in 20. uri

Škofja Loka: 14. septembra francoski film OGLEDALO Z DVEMA OBRAZOMA, predstavi ob 18. in 20.30 uri

Kamnik: 14. in 15. septembra ameriški barvni film PRINC IN IGRAJKA, predstava 14. septembra ob 20. uri, 15. septembra pa ob 17.15 uri

Duplica: 14. septembra ameriški barvni cin. film PRINC STUDENT, 15. septembra jugoslovanski barvni film GOSPA MINISTRICA, predstavi ob 20. uri

objave

ČIŠČENJE IN RAZKUŽEVANJE ŽITA. Obveščamo vse Kmetijske zadruge, Kmetijska posestva in kmetovalce, da bomo pričeli s čiščenjem in razkuževanjem žita v četrtek, dne 15. septembra t. l. in to vsak dan od 6. ure zjutraj do 14. ure popoldan, v strojni remizi v Strahinju.

Kmetijska zadruga Naklo
Delavska univerza v Kranju

OSNOVNE KOMERCIALNE TEČAJE

za strokovno usposobitev kadrov, ki so zaposleni v komercialnem ozir. računovodskem sektorju:

1. tečaj — organizacija podjetij s korespondenco;
2. tečaj — osnove knjigovodstva z gospodar. računstvom;
3. tečaj — stenografija;
4. tečaj — strojepis.

Administrativno šolo — oddelk za odraste, ki naj usposobi administrativni kader za ustanove in podjetja. Šola ima dva semestra po 18 tednov. Slušaatelji dobijo z zaključnim izpitom ustrezno diplomu o dovršeni redni dvoletni administrativni šoli.

Začetni angleški intenzivni tečaj po magnetofonski metodi. Pričetek tečajev bo v mesecu oktobru 1960. Prijave sprejema Delavska univerza v Kranju, Delavski dom (preje Sindikalni) do vključno 25. septembra 1960 vsak dan od 7. do 14. ure.

ČIŠČENJE IN RAZKUŽEVANJE ŽITA

Obveščamo vse Kmetijske zadruge, Kmetijska posestva in kmetovalce, da bomo pričeli s čiščenjem in razkuževanjem žita v četrtek, dne 15. septembra in to vsak dan od 6. ure zjutraj do 14. ure popoldan, v strojni remizi v Strahinju.

Kmet. zadruga Naklo

Pred ustanavljanjem klubov OZN na Gorenjskem

Mladi ambasadorji miru

Iz razgovora z Ervinom Pečolarjem, članom plenuma Centra za mladinske klube OZN

Prav v času pogajanj o atomski oborožitvi Nemčije, v času številnih zasedanj Varnostnega sveta o proučitvi stanja v Kongo in v času priprav na 15. zasedanje Generalne skupščine OZN, je bil v Bohinju seminar za člane mladinskih klubov OZN, ki ga je organiziralo Društvo za Združene narode Ljudske republike Slovenije. Tega tečaja se je udeležilo 75 mladincev iz vse Slovenije, med njimi tudi šest iz kranjskega okraja. Seminarja se je udeležil tudi Ervin Pečolar, učenec Industrijske šole Iskra v Kranju, ki smo ga, s prošnjo naj nam pove nekaj o tem seminarju, obiskali v internatu šole.

— Najprej nam, prosim povej nekaj splošnega o tem seminarju v Bohinju!

»Namen seminarja za mladinske klube OZN je bil v tem, da tudi v naši republiki oskrbijo potreben vodstveni kader klubov. Posvetovanje je trajalo od 5. do 10. septembra, 11. pa je bil plenum, na katerem je generalni sekretar Janez Terček iz Celja prebral poročilo o delu, nakar smo sprejeli nove smernice za bodoče delo. Plenuma se je udeležil tudi Stane Kranjc — predsednik CK LMS. Sicer pa je bil ta seminar v obliki predavanj.«

— Kakšna pa je bila vsebina predavanj?

»Tu smo predvsem obravnavali zunanjo in notranjo politiko ter gospodarstvo naše dežele — posebno kmečko vprašanje. Zanimive so bile diskusije ob koncu vsakega predavanja. Janez Stanovnik nam je govoril o pomoči nerazvitim deželam, tov. Perovšek o kmetijstvu pri nas, dr. Maks Šnuderl o družbeni in državni ureditvi, tov. Bogdan Cepuder o Združenih narodih in o vprašanju razorožitve, tov. Ivan Kristan o delavskem samoupravljanju, poleg tega pa smo poslušali tudi predavanje tov. Vilfanove in komentatorja zunanje-politične redakcije Radia Ljubljane, tov. Košmrlja. Seminarja se je udeležilo tudi nekaj mladincev iz drugih držav, med njimi dva iz ZAR, Palestine in Alžirce; vsi ti bodo študirali na ljubljanski univerzi. Zanimivo je tudi to, da so se na seminarju

ustanovili. Če bo šlo vse po načrtih, jih bomo prenesli tudi na ostale šole občine in okraja: — pomoč pri tem pričakujemo od ZK, sindikalnih organizacij in Centra klubov, ki bo oddeljal v Ljubljani in ne v Celju, kot do sedaj.«

— Kako poteka delo v tem klubu?

»Člani se vsak teden zbere na sestanku, kjer se pogovorijo o novicah v političnem življenju. Nekdo, ki je zadožen, da zasleduje delo OZN, poroča o svojih zasledkih, drugi spet o razmerah v Afriki in podobno. Vsak je zadožen za eno izmed držav, o kateri zbira podatke, izrežuje časopisna poročila o njej, bere knjige in sploh spoznavna razmerja v njej. Poizkušali bomo organizirati tudi tečaje za tuje jezike, tako da bodo mladi ambasadorji lahko navezovali stike tudi s tujimi državljani. Predvsem želimo, da bi se v klube vključilo čimveč mladine, ki bi dobila prava mnenja o svirah, ki jih rešuje Organizacija združenih narodov.« Jože Zonlar

S seje OLO Kranj

(Nadaljevanje s 1. strani)

letnega plana. V kovinski industriji so: TIO Lesce (40,4 odstotka) in Niko (49,3 odstotka). V teh dveh podjetjih se danes ni jasna orientacija proizvodnje, razen tega pa tu še niso rešena nekatera organizacijska vprašanja. V tekstilni industriji so pod planom »Odeja« (37,1 odstotka), »Sešir« (41,7 odstotka), Spik (46,4 odstotka), IBI (46,9 odstotka), v kemični industriji pa zaostaja Oven (25,2 odstotka). V lesni industriji niso dosegla polletnega plana naslednja podjetja: Elan (25,6 odstotka), Roleta (27,6 odstotka), Embalaža Vintgar (41,4 odstotka) in LIP Trzič (47,7 odstotka). Glavni vzrok, da ta podjetja niso izpolnila družbenega načrta je ta, ker so nekatera podjetja vezana na sezonsko delo in pa zaradi pomanjkanja surovin.

Bolj ali manj značilno za vse neindustrijske panoge, zlasti pa za gostinstvo, gradbeništvo, pa tudi trgovino in drugo je, da te panoge močneje razvijajo svojo dejavnost v drugem polletju, vendar so vse dosegle polletni plan.

Visoka izpolnitev plana na področju komunalne dejavnosti v prvem polletju 1960 (63,8 odstotka) gre predvsem na račun nizko postavljenega načrta, ki izhaja že iz primerjave polletne izvršitve 1960 z istim obdobjem lani (109 odstotkov). — Pri tem naj omenimo, da so skoraj vsa elektro podjetja izpod 50 odstotkov letnega plana. Precej sta prekoračila družbeni načrt tudi obrt in trgovina, in sicer obrt za 12,1 odstotka, trgovina pa za 11,3 odstotka.

Dobra polletna izpolnitev plana v kmetijstvu (57,7 odstotka) gre v glavnem na račun kmetijskih zadrug, medtem ko zadržne poslovne zveze izkazujejo polletno izpolnitev v primerjavi z letnim načrtom 1960 46,5 odstotka. Razlog za to je likvidacija Kmetijske poslovne zveze v Kranju. V primerjavi s prvim polletjem 1959 tudi zadržne poslovne zveze izkoriščajo znaten porast celotnega dohodka v prvem polletju 1960 (116,7 odstotka). V ostalih panogah so izpod 50 odstotkov letnega plana le PVP Jesenice (49,7 odstotka), v gradbeništvu Kranjski gradb. podjetje (33,8 odstotka) in Tehn. škofja Loka (37,9 odstotka). V gozdarstvu pa družbenega načrta ni izpol-

gibanje prebivalstva

NA JESENICAH

Rodile so: Budimovič Halima — dečka; Nemeček Sonja — deklco; Teran Marija — dečka; Dežman Julija — dečka; Razinger Barbka — deklco; Zemva Marija — deklco; Mlček Kristina — dečka; Triplat Marija — deklco; Jan Genovefa — dečka; Fon Adalberta — deklco; Rozman Božena — dečka; Pahor Ana — deklco; Ankerst Angela — dečka; Noč Katarina — dečka; Popović Marija — deklco; Praprotnik Terezija — dečka; Kanalec Roza — dečka; Drole Dorica — dečka.

Umrli so: Božič Nada — stara 4 mesec; Kišignac Matija — star 66 let; Frčej Andrej — star 62 let; Jerire Franc — star 77 let; Cigoj Franica — stara 69 let; Cigan Matevž — star 67 let; Keber Florijan — star 55 let; Stepančič Emanuel — star 57 let; Lebar Terezija — 86 let; Severnard Aleksander — star 88 let; Robič Marija — stara 52 let; Rozman Janez — novorojenček; Cigliar Frančiška — stara 57 let.

PRAVNI NASVETI

VPRAŠANJE
B. O. Trzič

Zanima vas kolikšen odstotek telesne okvare mora biti podan, da ste upravičeni do invalidnine.

ODGOVOR

V skladu z 24. členom točka 2. Zakona o invalidskem zavarovanju (Uradni list FLRJ, št. 49/55) mora biti najmanj 30 % telesna okvara, da ste upravičeni do pravic iz invalidskega zavarovanja.

P. R. Škofja Loka

VPRAŠANJE

Ali vam lahko dajalec štipendije preneha izplačevati štipendijo, ker ste pokazali slab uspeh v šoli brez vaše krivde. (bolezen)

ODGOVOR

V tem primeru, ker ste zaradi bolezni imeli slab uspeh v šoli ni bil dajalec štipendije upravičen, da vam jo odvzame v skladu z Zakonom o štipendijah (Ur. list FLRJ št. 32/55).

O. G. Trzič

VPRAŠANJE

Zanima vas ali bi bili upravičeni do dedovanja po vašem možu, s katerim ste se razvezali sporazumno.

ODGOVOR

V skladu s točko 3. čl. 27. Zakona o dedovanju (Uradni list FLRJ, št. 20/55) niste upravičeni do dedovanja, ker je bila vaša skupnost pretrgana sporazumno.

F. L. Jesenice

VPRAŠANJE

Zanima vas ali je veljavna oporoka, ki je bila pripravljena brez podpisu prič.

ODGOVOR

Oporoka je veljavna, če jo oporočitelj napiše in podpiše

lastnoročno v skladu z 68. členom Zakona o dedovanju (Ur. list FLRJ, št. 20/55).

P. A. Mojstrana

VPRAŠANJE

Sosedi je umrl mož, sedaj je v strahu, da ji bodo vzeli stanovanje, posebno ker jo s tem strašijo sosede. Zanima vas ali je to možno.

ODGOVOR

V skladu z členom Zakona o stanovanjskih razmerjih (Uradni list FLRJ št. 16/59, stanovanjski prostori v slučaju smrti preidejo na drugega zakonca in s tem postane nosilec stanovanjske pravice, zato se sosedi ni treba ničesar bati.

L. V. Kranj

VPRAŠANJE

Ker se vam je bolezen poslabšala, bi radi kot invalidski upokojenec zaposlili za dodatek za pomoč in postrežbo.

ODGOVOR

V skladu z 82. členom Zakona o invalidskem zavarovanju (Ur. list FLRJ št. 49/59) ste upravičeni do dodatka za pomoč in postrežbo, če vam je ista neogibno potrebna in to potrdi zdravstvena invalidska komisija.

Pred sejo ObLO v Železnikih Porast za 36 odstotkov

Prihodnji ponedeljek, 19. septembra, se bodo na 31. skupni seji zbrali odborniki Občinskega ljudskega odbora v Železnikih.

Na njej bodo med drugim obravnavali poročilo o gospodarstvu in o izpolnitvi družbenega načrta za prvo polovico polletja letos, nadalje bodo potrdili načrt

kooperacije v kmetijstvu za leto 1960/61 in se pogovorili tudi o jesenskih zborskih volivcih.

V prvem polletju je industrija v železniški občini ustvarila bruto produkt za 724.008.000 dinarjev, kar je za 36 odstotkov več kot v istem obdobju lani. Tudi obrt je v tej občini letos močno

porasla, predvsem z ustanovitvijo dveh novih obrtnih podjetij in na novo zgrajene čevljarne Rativoce. Kmetijske zadruge so kljub nekaterim težavam dosegle zadovoljive uspehe, saj so dosegle letos v prvem polletju 291 milijonov 968.000 bruto dohodka, ali za 17 odstotkov več, kot v istem obdobju lani. —vič

Elektrotehnično podjetje - Kranj

sprejme v službo

2 administrativni moči
v poštev pridejo tudi začetnice z dovršeno administrativno šolo,

2 trgovski pomočnici
lahko začetnici.

Plača po tarifnem pravilniku, oziroma učinku.

Interesenti naj pošljejo ponudbe s kratkim življenjepisom na upravo Elektrotehničnega podjetja Kranj, Gregoričeva 3

Po dolgi bolezn nas je zapustil naš dragi oče, brat, stric, ded, praded

KAREL ŠMAJDEK
vrtinar v pokouju

Pogreb dragega pokojnika je bil 13. septembra 1960 na Kranjsko pokopališče.

Zalujoče družine: Počkaj, Držaj, Velikonja, Hafner, Horvat, Hedernig, Šmajdek in ostalo sorodstvo

»Igra o ljubezni in naključju« bo jutri na deskah Prešernovega gledališča v uprizoritvi »Gledališča ad hoc«

Prvič na Slovenskem odru

Eksperimentalna gledališka skupina »Gledališča ad hoc«, pod vodstvom igralkinje in režiserke Drage Ahačičeve, s sodelovanjem ljubljanske Drame, Mestnega gledališča in Akademije za igralsko umetnost, je lani gostovala v Kranju s komično enodejanko Jeana Anouilha »Sola za očete«, to pot pa bo kranjskemu občinstvu predstavila pri nas doslej še neznanega rokokojskega komediografa Pierra Marivauxa z njegovo komedijo v treh dejanjih »Igra o ljubezni in naključju«. Uprizoritev, prva v slovensčini tega znanega avtorja, bo v četrtek, 15. septembra, v Prešernovem

gledališču ob 16. in 19.30 uri. Zaplet te vesele igre, ki jo prištevamo med mojstrovine francoske dramatike, se poslužuje preobleke, učinkovitega komedijskega motiva, ki sta ga v dramatikah najbolj uveljavila velika španska dramatika Calderon in Lope de Vega. Gospodsko dekle, Silvija pričakuje snubca, ki ji ga je izbral oče; ker je nezaupljiva do moškega spola in ker si pri svojem bodočem možu želi predvsem lepega značaja, prosi očeta, naj dovoli zamenjati vlogo s svojo služabnico Lizeto, da bi tako lahko svojega zaročenca bolje opazovala. Zaročenca Doranta naj bi torej sprejela Lizeta, preoblečena v gospodično Silvijo. Silvijin oče, gospod Orgon hčerini prošnji ugodi in to temeraje, ker mu je bil Dorantov oče sporočil, da bo Dorante prišel k njim preoblečen v svojevrstnega sluga, ker upa, da bo tako svojo zaročenko bolje spoznal. Zastopal pa da ga bo sluga Harlekin, oblečen v gospoda. To je izhodiščna situacija »Igre o ljubezni in naključju«, iz katere se razvije vrsta smešnih zapletov in nesporazumov, ki se od prizora do prizora stopnjujejo, dokler se končno srečno ne razrešijo.

Marivauxova komedija razodeva vse značilne odlike svojega avtorja: prefinjeno lahko in duhovitost dialoga, igrivo domiselnost situacijskih preobratov, čudovito vzdružje radožive miline in prisrčnosti, poetični čar in nežno človeško toplino. Marivaux je v »Igru o ljubezni in naključju« sicer idealiziral okolje — razbrzdanosti, samopašnosti, pokvarjenosti, ki so bile značilne, osnovne poteze rokokojske družbe, pri njem ne najdemo — vendar pa ni idealiziral svojih junakov, temveč z iskreno, včasih že skoraj kruto bistrovostjo odkriva njihove človeške slabosti in predsojdi, ki pa jih navsezadnje premaga ljubezen. Ta zmagujoča ljubezen, ki se preliva v najbolj pestrih in rahlih mavričnih odtenkih, je gibalo in vsebina komedije, v kateri se avtor svojim junakom ne posmehuje, ampak se jim ljubeznivo in hudomušno smehlja z blagotnim razumevanjem. D. A.

IVERI

NOVA KNJIGA O GOETHEJU

Nemci so o svojem največjem klasiku napisali že precej knjig. Zdej se jim je pridružil še nova, ki jo je napisal znani goetheolog dr. V. Hoyer. Hoyerjeva knjiga je po mnenju kritikov zaključena podoba o Goethejevi osebnosti, njegovem življenju in času, v katerem je veliki klasič živel in ustvarjal.

RUSI SO HITRI PREVAJALCI

Odločitev, najnovejši roman vzhodnonemške pisateljice Ane Seghersove, ki so ga v Nemški demokratični republiki zelo lepo sprejeli in odlikovali tudi z nacionalno nagrado, so Rusi že prevedli in je sedaj v tisku. Založba za tuje književnosti napoveduje njegov izid za konec leta. Zgodba romana se odvija v letih od 1947 do 1951, torej v dobi največjega socialističnega stvarjalnega poleta v NDR. Prizorišča romana so zelo razsežna: Evropa in Amerika. Roman je zahteval, kakor je izjavila pisateljica, precej naporenega podrobnega študija.

Pogledi in mišljenja

Na kaj smo še pozabili ob reformi šolsva?

Kje dobim rojstni list, potrdilo o državljanstvu, o nezakazovanju itd. S temi vprašanji prihaja vsak dan na Matične urade in na Odselke za notranje zadeve okoli 28 odstotkov od skupnega števila strank, ki imajo opravka na teh uradih. Zato mirno lahko zapišemo, da so naši državljani dokaj slabo poučeni o tem, kje naj si nabavijo potrebne dokumente in kje opravijo druge državljanske obveznosti, ki človeka pravzaprav spremljajo skozi vse življenje. Tega ne vedo niti številni uslužbenci in nameščenci, kaj šele preprosti ljudje. Pa tudi ustanove in gospodarske organizacije so čestokrat dokaj slabo poučene o tem problemu, zasledimo tudi v številnih razpisih. Nekateri od teh so na pr. zahtevali v razpisu rojstni in krstni list in druge dokumente, ki čestokrat sploh niso potrebni. Samo za primer navajamo, da krstnega lista v naši socialistični družbi ureditvi ni potrebno predložiti nobeni ustanovi, gospodarski organizaciji, šoli itd.

Časa je izgubljenega na račun tega, ko delavci in uslužbenci zapuščajo delo zato, da se zglase na teh uradih in da dobijo potrebne informacije, kje bodo dobili dokumente, bi v našem jugoslovanskem merilu presegalo številne milijone. Koliko od teh ljudi pa mora plačati povrhu tega še številne izdatke za prevoze, za pošto, saj mnogi iščejo take dokumente vse prej ko tam, kjer bi jih dobili. — Niso redki primeri, ko se posamezniki odpeljejo tudi po več sto kilometrov daleč po kak dokument, kjer pa zvedo, da ga lahko dobe povsem v drugem kraju.

In kako narediti konec takemu stanju? Stvar je tako preprosta, da se lahko z začudenjem vprašujemo, zakaj se tega vprašanja nismo lotili že prej. Šola je kot nalašč in najbolj primerna za tak pouk. V osmem razredu obveznega šolanja bi v učni program vnesli kakih 6 ur pouka, kolikor ga je potrebno za pridobitev tega znanja. Navajamo 8 razredov zato, ker se takrat začne prava življenjska doba za vsakega državljanca, bodisi da potrebuje dokumente za nadaljnji študij, bodisi za uk, za zaposlitev itd.

V 6 urah je mogoče slehernega naučiti, da dobi rojstni list samo na tistem Matičnem uradu, ki je pristojen za kraj, v katerem je bil rojen. (S posebnim postopkom je mogoče opraviti vpis v rojstno matično knjigo za tiste, ki so bili rojeni v inozemstvu.) Nadalje, da dobi potrdilo o vpisu v državljansko knjigo na tistem uradu, kjer je bil l. 1948, ko je bil vpis v državljansko knjigo. (Številni ljudje mešajo državljanstvo z volilno pravico itd.) Potrdilo o volilni pravici dobi državljan z 18 letom v kraju svojega stalnega prebivanja (lahko se opravi vpis v volilni imenik tudi v kraju začasnega bivanja, vendar so ti primeri redki). Potrdila o nezakazovanju izdajajo oddelki za notranje zadeve OLO in podobno.

Nace Reš - 60-letnik

Jutri bo poteklo 60 let, odkar se je v Kranju rodil Nace Reš. Po končani šoli se je posvetil črni umetnosti. Razen tega se je zelo zgodaj posvetil tudi odru, in sicer kot igralka — amater. Sodeloval je najprej na Prosvetnem odru, kasneje pa pri Narodni čitalnici, ki ji je ostal zvest vse do leta 1941. Po osvoboditvi se je takoj pridružil fuzioniranemu »Prešernovemu odru« in igral tudi glavno vlogo v otvoritveni predstavi (Bela bolezen). — Kasneje je redno sodeloval kot amater v poklicnem PG, še danes pa vokalnim odru v igralski družini kranjske »Svobode«. — Ob njegovem rojstnem dnevu mu vsi prijatelji gledališča želijo še mnogo let in nadaljnjih uspešnih kreacij na odrskih deskah.

Teh nekaj ur pouka ne bi prav nič bremenilo učni program šole, temveč bi bil učencem v največjo korist, ki bi jim služil skozi življenje. S tem poukom bi ob reformi šolstva dali naši mladini, našim državljanom potrebno znanje, ki bo njim in vsem skupaj ogromno koristilo. —an

FILMSKE ZANIMIVOSTI

Poznate Walta Disneya?

Brž ko izgovorimo ime Walta Disneya, se spomnimo na njegove filmane bajke Sneguljčico, Petra Pana, Racmana Jaka, Mikki Miško in mnogih drugih oseb iz njegovih filmov, ki so nam odraslim, a še bolj otrokom, pripravile veliko zadovoljstva. Njegove osebe so še vedno najpopularnejši otroški junaki, Bamby še vedno najbolj ljubka živalica in Jaka zelo priljubljen.

Se vedno pravimo zato, ker se že opaža, da se bodo tudi Disneyeve risanke preživele, da se učinki vse prepogosto ponavljajo, manjka jim izvirnosti in že skorajda mejijo na kič.

Danes se pogovorimo ne le o Disneyu kot velikem filmskem producentu in režiserju, ampak tudi o drugih straneh njegove popularnosti za otroke.

najbolj originalnih na svetu. — Obične ga letno nekaj sto tisoč turistov. Njegova tovarna igra v tiskarna otroških knjig razveseljuje milijone otrok. Promet tega poslovanja je povzpne na nekaj deset milijonov dolarjev letno. Na čelu vseh teh industrijskih vej stoji sam Disney, človek 59 let, ki se vsako jutro pripelje z majhnim avtomobilom natančno ob določenem času pred svoje pisarne. — Obiskuje tiste, ki delajo zanj, pregleduje scenarije in nove ideje in sam odloča, kaj bo z njimi.

Disneyev zabavni park »Disneyland« je na periferiji Hollywooda in obsega velik kompleks zemljišč, na katerih so urednili

ci itd. Prvotne železnice, ki jih vidimo le tu pa tam na filmu, vozijo po »Disneylandu«, a tu se vzdigujejo tudi baloni v karšnih se je vzdigoval Jules Verneov junak Fileas Foget. Tu so tudi sodobna letala in medplanetarne rakete in vse to je na razpolago turistom, ki, čeprav odrasli, uživajo v vsem tem kot otroci. To so igračke, ki jih je ustvarila Disneyeva domišljija s pomočjo ogromnih vsot denarja. Prava slika Walta Disneya se dobi šele tedaj, če izvemo, da je začel kariero kot siromašen risar. Rodil se je v Chicagu 1901. leta, a pri filmu je pričel delati 1923. Bil je siromašen deček židovskega porekla, a danes je eden najmočnejših faktorjev go-

Walt Disney s parom nilskih konj iz njegovega zabavnega parka

čene mnoge Disneyeve bajke. — Tu so umetna jezera in morja, pod katerimi plavajo »podmornice« in »potnikom« kažejo povodne zanimivosti. Tu so tudi visoke planine, džungle z različnimi živalmi, tu so tudi afriške kolibe z Afričani, pravi Indijan-

sposodarstva ZDA. Iz malega studija v zapuščeni garaži je naredil najmoderneje urejene filmske laboratorije. V njih njegovi sodelavci po nekaj let delajo en film, a za njegov zadnji celovečerni film »Uspavana lepota«, je bilo potrebnih celih pet let.

KOMIKI IZUMIRAJO

Bivši »virtuozci smeha«, kot so bili drobni Stanlio in ogromni Olio, dolgi Pat in drobni Patašon in še nekateri drugi, so umrli, producenti se niso potrudili, da bi jih nadomestili z novimi, kot da so pozabili snemati filme, ki bi bili res smešni. — Sedaj je v modi sarkastično smehljanje z dvomiselnim šalom, satiram in paradoksom.

Priljubljeni Danny Kaye, poznani po otroških oddajah UNICEF, je zadnji, ki je gojil »nesmiselno« komiko, ki je prinašala toliko smeha. Danes rajši igra v resnih filmih. Ameriški list Variety je med drugim neke napisal: Mogoče so naši producenti pozabili, koliko zdravja in počitka prinaša jasen, nezadržan smeh. Da jih mi spomnimo na to?

Odkritje v Benetkah

Naši kritiki so znani po tem, da so izredno strogi pri ocenjevanju domačih del. To nam lahko potrdi tudi primer otroškega filma »Piko«. Na XXI. pregledu dokumentarnih, znanstvenih, kulturnih in otroških filmov v Benetkah je izredno močni konkurenci film »Piko« dobil prvo nagrado »Leva sv. Marka«, čeprav je bil pri nas zelo hladno sprejet.

S filmom »Piko« so bili v Benetkah poslani še trije kratki domači filmi, ki so bili vsi veliko bolje sprejeti, kot so jim to pri nas prerokovali, saj je bil uspeh prav izreden. V konkurenci 50 filmov iz 15 držav so naši filmi dobili 3 prve nagrade. Vsi štirje filmi so proizvod »Zora-filma« iz Zagreba.

Razmišljanje ob začetku šolskega leta

Filmska vzgoja - pastorka na naših šolah

Kot nova sredstva, s katerimi naša kultura raven mladine in njena sposobnost doživljanja umetnin, vse bolj stopajo v ospredje film, radio, televizija in tisk. Tako je med drugim zapisano v navodilih k novemu učnemu načrtu za osnovne šole. To in še nekaj kratkih napotkov v treh drobni odstavkih. V resnici te besede zvenijo bolj kot ugotovitve, premo pa je moč najti v njih stvarnih napotil in zahtev, kako in v kolikšni meri bi omenjene činitelje izkoristili pri vsakdanjem delu v naših šolah. Nič ne bo zanikal, da si film radio in tisk pridobivajo čedalje močnejši vpliv v na izobraževanje in vzgojo doraščajoče mladine, na njen odnos do sveta in življenja in da veliko pripomorejo k oblikovanju mladostnikovih estetskih nazorov, hkrati pa lahko vzgajajo v njem sposobnosti doživljanja. Priznati moramo, da omenjeni činitelji postajajo nepogrešljivi sestavni elementi naših izobraževalnih in vzgojnih prizadevanj.

To pot bi želeli spregovoriti predvsem nekaj besed o pomenu in vlogi filma v javnem življenju. Na nedavnem posvetovanju prosvetnih delavcev iz vseh krajev Slovenije v Kopru, smo med drugim ugotavljali tudi dejstvo, kolikšen del mladine se vsakodnevno srečuje s filmom: po nekaterih anketah filmskih delavcev in pedagogov je bilo ugotovljeno, da 75 % naše mladine dokaj redno obiskuje kinodvorane; večini od teh so redni ogledi različnih filmskih predstav že postali nekakšna vsakdanja potreba in navada. To bolj velja za mladino staro nad 14 let. Če bi ob takim splošnem razpoloženju in nagnjenju mladine do filmov, pedagogi, filmski klubi, društva in šole ostali neprizadeti in brez čuta, da je nj hova odgovorna dolžnost vzgajati mladni stvaren in življenjski odnos do filmov različnih kvalitet in vrst, bi storili neodpustljivo napako.

Marsikdaj se pri vrednotenju filmov sami znajdemo v zadregi — dostiokrat pa smo celo ob istem filmu precej različnega mnenja. Tudi v časopisnih ocenah lahko opazimo dokaj neenotna gledišča pri ocenjevanju in analizi filmov. V splošnem pa vendarle znamo zreleje ocenjevati in drugače vrednotiti in ločevati dobre od slabih filmov in odkrivati v njih kvalitete ali življenjske prvine.

Zato bo mlademu človeku pedagogov nasvet ali razgovor o filmu nedvomno koristil in pripomogel k boljšemu razumevanju filma. Skratka, s trezno pre-

te zvite in za lase privlečene so takšne sodbe. Fant je bil brzokone za pravilno in globlje razumevanje filmske umetnine še premlad in nedozorel. Kdo bi mu to zameril? Ugotovitev, da izrečene besede in sodbe niso zrasle v njegovi glavi, je kot na dlani. Podlegel je vplivom okolja, toda žal negativnim vplivom. Ko pa smo film še pred predstavo primerno razčlenili, spregovorili o avtorju literarne predloge in o tedanji dobi, ko smo v »bežnih obrisih spoznali zgodovinske in socialne razmere v tedanji Spaniji in se pri tem malce poglabili v tragično usodo obeh glavnih junakov, je b lo razpoloženje do umetnine povsem drugačno. Uspeh je bil razveseljiv.

To je samo droben, a vendarle prepričljiv primer, kol'ko lahko napravimo, če s kratko analizo že vnaprejšje opozorimo na vrednost filma in če se seveda v njem porazgovorimo tudi po predstavi.

Problemu filmske vzgoje se doslej prav gotovo še nismo posvetili v dovoljni meri. Nedvomno smo v tem pogledu še precej na začetku poti. Vsi ki se ukvarjamo z vzgojo ali s kulturno-prosvetno dejavnostjo, bi morali v tem pogledu podpreti prizadevanja nekaterih filmskih pedagogov in šolnikov, da dobi postopoma svoje mesto v učnem načrtu filmska vzgoja in da ji damo večji poudarek v izvenskolskem življenju, v društvenih in klubih, nedvomno pa bi morali upoštevati pomembnost filma, pri izobraževanju odraslih.

J. Bohinc

BODICE

△ Pred dnevi me je moj firbec zanesel na Jesenice. Kaj hitro me je ustavil znanec in začel pripovedovati: »Veš, dragi Bodičar, kopalšče je bilo Jeseničanom več kot potrebno, saj je bilo v bazenu, ki je bil zgrajen za 400 kopalcev, ob sončnih dnevih tudi 1000 »belih teles« v najrazličnejših kopalnih kostumih. Kopalšče pa je bilo najbrž zato tako polno kopalcev, ker so se v njem lahko vsi ocedili prahu, ki ga pražarna bruha v tolikšnih količinah, da je dal prah precejšnjemu delu Jesenic povsem drugo — »rjavo« lice.

△ Kot običajno, me vedno po potovanju najbolj zagrabi ježa. Tako je bilo tudi tistikrat na Jesenicah. S kopalšča sem se podal do prve gostilne. Pri prehodu s Titove ceste na Obrtniško ulico pa sem ugotovil, da čaka kakih 10 m ceste že dve leti na asfaltno prevleko in da je cesta proti železnici prav toliko časa obdana z zasilnim zidarskim plotom.

△ Na vogalu sem zavil v prvo gostilno »Pri Vipavcu«, pa me je vrglo na zadnjo plat, ker v gostilni nisem zagledal črne natakarice za točilno mizo, marveč številne šivankarice, ki so

me kaj čudno pogledale. Oprostil sem se in dejal, da bi bilo pametno oskrbeti nad vrati napis, če pa za tega ni finančnih sredstev, pa vsaj veliko šivanko, ki bi bila gostom dobre kapljice v primerno opozorilo.

△ Zejo sem šel nato gasit v kavarno Korotan. Toda... — S prijateljem sva sama sedela že več kot pet minut v lepem lokalu. Vsa vrata so bila sicer odprta in morda bi brez večjih težav prišla tudi do denarja v blagajni. Zameril sem dolgo čakanje tamkajšnjim uslužbencem in si malo kasneje utešil žejo v Kazini, kjer sem tudi čakal skoraj pol ure na postrežbo.

△ Med sprehajanjem po Jesenicah sem se zaustavil na parkirnem prostoru pred železarno. Iskal sem vozni red avtobusov, kdaj se lahko odpeljem proti Kranju. Toda iskal sem zaman — čudovita avtobusna postaja brez avtobusnega voznega reda!

△ Spet sem moral nazaj proti kolodvoru z mislijo, češ bom pač moral z vlakom domov. Na kolodvoru imajo prav gotovo vsaj železniški vozni red, sem si mislil. Med potjo pa sem si ogledal poslopje železarne kar od daleč. Kljub temu pa sem opazil na poslopju vis-a-vis personalnega oddelka strešne žlebove v obupnem stanju. Takoj sem se spomnil na pregovor, da je kovačeva kobila največkrat bosa.

△ In ko sem že toliko imel napisati o vrlih Jeseničanih, naj bralce seznanim še s tem, da je bil na jeseniški tehnični šoli razpis za sprejem v prvi razred le za hec in da so bili tudi sprejemni izpiti odveč, ker so prvi in drugi razred ukinitili tik pred pričetkom novega šolskega leta.

In do prihodnjč navidenje Vaš Bodičar!

S-15017 po gorenjskih cestah

V lovu na prekrške

Največ prehitavanja - Nedovoljeno parkiranje - Izsiljevanje prednosti - Nedisciplinirani kolesarji in pešci

MOTORIZACIJA NAS OSVAJA VSE. KDO BI SI MISLIL, DA BO V TAKO KRATKEM ČASU TAKO NARASLO ŠTEVILO MOTORNIH VZIL, SAJ SO ZADNJI PODATKI POKAZALI, DA JE OB NEDELJAH IN OB NAJVEČJEM PROMETU NA VSAKIH 25 m NA CESTI I. REDA ENO MOTORNO VOZILO. SEVEDA JE PRI VSEM TEM IZREDNO VAŽNA PROMETNA VZGOJA, KI PA JE PRI NAS SE V ZIBELKI, SELE V RAZVOJU, MEDTEM KO JE TA V NEKATERIH DRUGIH DRŽAVAH ŽE PRECEJ NA VIŠJI RAVNI. Z NENEHNIH NARASČANJEM PROMETA SE JE V ZADNJEM ČASU TUDI POVEČALO ŠTEVILO PROMETNIH NESREČ, KI JIH ZAKRIVIJO NAJVEČ VOZNIKI SAMI.

Nevarno prehitavanje, izsiljevanje prednosti, nepravilno parkiranje, prehitra vožnja in največji sovražnik — alkohol, vsi ti so glavni vzroki številnih hudih nesreč ali celo smrtnih. Zato nam bo dobro ostala v spominu zadnja nedelja v avgustu, ko so jih morali devet odpeljati v bolnišnico, štirje pa so bili mrtvi.

Nedvomno bo treba še precej storiti, da se bo stanje izboljšalo. Velikemu številu prometnih nesreč so krive tudi dokaj slabe ceste na Gorenjskem. Cesta I. reda po kranjskem okraju je na nekaterih mestih (Gobovci, Moste) že skoraj nemogoča za normalen promet. Nič dosti boljše niso ostale ceste, morda precej kritična je še proti Bohinju, predvsem skozi vas Nomenj, Bohinjska Bela in Bitnje, kjer je srečavanje motornih vozil praktično nemogoče.

No, preteklo nedeljo, 4. sept., so tovariši s prometnega oddelka, Oddelka za notranje zadeve pri OLO Kranj, skupno z novinarji našega lista, izvedli zanimivo akcijo »v civilu«, in sicer »lov na prekrške voznikov motornih vozil«.

START OB 13.20 URI

Ob 13.20 uri smo izpred stavbe OLO Kranj krenili na pot po Gorenjski, na lov za našimi »žrtvami«. Promet v tem času ni bil velik. Verjetno so bili vsi na kosilu, le sem in tja je švignilo kakšno osebno vozilo. Ob 13.25 uri smo na mostu pred Marinškom v Naklem. Za nami vozi osebni avtomobil S-15679 znamke Volkswagen. Lepo se nam približa in na nedovoljenem mestu nas ni prehitel. Vreden je pohvala, ko bi le vsi vozili tako, smo si mislili. Toda prvi prekršek je tu! V Gobovcih je na mestu, kjer je avtobusna postaja, meni nič tebi nič, parkiral osebni avtomobil H-14330 znamke Fiat 600. Neka ženska, najbrž žena šoferja, si je lepo mirno obuvala nogavice, kljub temu, da je tačas pripeljal mimo avtobus in prav zaradi stoječega Fiata ni mogel na tem mestu ustaviti.

Naša posadka je zavila proti Bledu. Nekje čez most se pred nami pojavi motorist S-12147 iz Ljubljane s sovozačico na zadnjem sedežu. Kar lepo je vozil, toda nenadoma si je začel med vožnjo snemati čelado, slačiti jopič in seveda brez skrbi, kot da je sam na cesti, pomenkovati se s svojo sovozačico.

NA POTI PROTI BOHINJU

Krenili smo proti Bohinju. Znašli smo se v koloni 5 vozil, mi smo bili drugi v vrsti. Ni minilo dolgo časa, ko je osebni avtomobil S-18397 last Staneta Bizjaka iz Maribora na nedovoljenem mestu tik pod vrhom klanca v Nomenju ob 14.15 uri prehitel najprej osebni avtomobil znamke Fiat 1100 S-13938 in potem še našega S-15017. Malo naprej od tega prekrška, se je zgodil že drugi: Fiat 600 S-22352 iz Ljubljane je na nepreglednem ovinku v Bitnjah prehitel osebni avtomobil Opel Rekord S22510 in pri tem ni niti nakazal smeri. Ob 15.42 uri smo bili ob povratku proti Kranju na križišču Bled-Jesenice-Kranj pri Lescah. Stanje zadovoljivo, promet se je tu odvijal povsem normalno.

NA VRHU PODVINSKEGA KLANCA NAD RADOVLJICO

Ob 16.05 uri smo se ustavili na vrhu Podvinskega klanca nad Radovljico (na tako imenovani skakalnici). Tu je prehitavanje

skrajno nevarno, kajti klanec je z obeh strani popolnoma nepregleden.

Prvi prekršek je tu! Napravil ga je voznik avtomobila S-21549 iz Ljubljane, ko je enostavno prehitel neko drugo vozilo in s tem povzročil veliko nevarnost za nesrečo v primeru, če bi v tem času nasproti pripeljalo kakšno drugo vozilo.

Nekaj nenavadnega je počel motorist S-26101 Janez Malej s Koroške Bele s sovozačem. Na vrhu klanca je začel obračati, ne da bi pri tem sploh kaj nakazal smer vožnje. Voznik avtomobila S-21210 iz Ljubljane je precej časa na vrhu klanca vozil vzporedno z nekim drugim vozilom in ga nato na nevarnem mestu še prehitel. Ista prekrška sta napravila tudi voznika avtomobilov S-23132 in S-22946 oba iz Ljubljane, ko sta ob 16.30 uri tik pod vrhom klanca oba prehitela osebni avtomobil S-15017.

NA BREZJANSKEM KLANCU

Tu je prav tako, kot na vseh klanjih prehitavanje nevarno. Precej se je tu že zgodilo nesreč. Tako tudi tokrat nismo ostali brez solidne vožnje. Voznik avtomobila S-17006 je ob 17.43 uri prehitel motorista. Podooben prekršek je na istem mestu napravil tudi voznik osebnega avtomobila S-21249, ko je skrajno nevarno prehitel osebni avtomobil S-20658.

MOST V BISTRICI — ZMANJSANA HITROST NA 20 KM

Da, tu morajo vozniki zmanjšati hitrost na 20 km/h, zaradi popravila mostu. Toda to se ni

Izsiljevanje prednosti zaradi neznanja ali malomarnosti je večkrat vzrok najhujših karambolov

zgodilo v nobenem primeru, čeprav je preko mostu v zelo kratkem času, v 35 minutah, peljalo nekaj deset avtomobilov. Nekateri so napravili najhujše prekrške in drveli čez most celo s polnim plinom. Prvi je bil voznik avtomobila S-11177 iz Celja, nato voznik avtomobila S-22071 iz Ljubljane, motorist S-26037 iz Ljubljane in motorist Valentin Bodlaj iz Zvirč pri Križah, sta na mostu izsiljevala prednost vozilom, ki so prihajali v smeri proti Jesenicam. Voznik avtomobila

S-15661 iz Ljubljane je vozil čez most z nič manjšo hitrostjo, kot približno 60 km na uro. Prav tako je prehitro v smeri proti Kranju vozil čez most voznik avtomobila S-20622 iz Ljubljane. Skrajno grobi in nevarni napaki pa sta napravila motorist S-16416 iz Ljubljane in voznik osebnega avtomobila S-1114 ko sta pripeljala iz Jesenic in direktno čez most, da je moral na nasprotni strani počakati celo avtobus, čeprav je imel prednost v smeri proti Jesenicam. S polnim plinom je peljal čez most tudi motorist S-14079, doma iz Ljubljane. Iste prekrške sta napravila tudi ostala dva motorista na motorjih S-21663 in S-18491 oba prav tako iz Ljubljane.

Nepravilno parkiranje ob cesti je tudi pogosti vzrok prometnih nesreč. Tudi to nedeljo smo imeli nekaj primerov. Na cesti I. reda, malo pred Naklem, v smeri proti Kranju, so tako ob cesti parkirala vozila. Dva, in sicer S-14091 in S-9433, pa sta skoraj cela stala kar na cesti, medtem, ko sta oba voznika, verjetno z družinami brezbržno ležala ob cesti v travi.

IN KAJ SMO VIDELI NA VRHU GAŠTEJSKEGA KLANCA

Ura je bila že 17.40 minut. Tudi tu je vedno precej nepravilnega prehitavanja in izsiljevanja prednosti. Najprej je voznik avtomobila S-3450 prehitel osebni avtomobil S-16994. Voznik avtomobila S11914 iz Ljubljane, pa je kljub prometnemu znaku »prepovedano za vsa vozila« peljal po cesti, kjer se lahko ustavijo samo avtobusi Slovenija transporta. Prav tako je po isti zaprti cesti na vrhu Gaštejskega klanca peljal tudi voznik avtomobila S-14054 Karl Bransberger iz Murske Sobotice. Po zaprti cesti je peljal tudi Valentin Drobež iz

Kopra z avtomobilom S-17850. Isti prekršek je napravil še Franjo Pintar iz Celja z avtomobilom S-10975. Nekaj minut za tema je Ivan Fink iz Slovenskih Konjic z avtomobilom S-18482 prehitel avtobus S-2929, kjer bi kmalu pršlo do nesreče.

Pot nas je vodila naprej v Sk. Loko. V Bitnjah je bilo vse polno ljudi, kajti ta dan je tu na prostem igral Avsenikov kvintet. Lastniki motornih vozil so parkirali vozila kar po vrtovih in nekateri celo na cesti, kar je oviralo promet. Poglavlje zase so bili to pot tudi kolesarji, ki se sploh niso držali cestno prometnih predpisov. In le srečnemu naključju se lahko zahvalimo, da ni prišlo do kakšne nesreče.

Lahko pa pohvalimo kolesarje, ki so to nedeljo vozili po cesti I. reda. Kar lepo so se ravnavali po prometnih predpisih. Drugih prekrškov v Škofji Loki in naprej proti Jeperci ni bilo, ker promet ni bil več tako velik. Morda bi opozorili tiste, ki niso v temi zasenčili luči. Tudi to je velika nevarnost. Proti večeru smo bili spet v Kranju, akcija je bila zaključena.

ŠE EPILOG

Nedvomno bodo proti vsem, ki smo jih tu omenili, organi s prometnega oddelka pri Oddelku za notranje zadeve OLO Kranj, najstrožje ukrepali. To naj bi hkrati resno opozorilo vsem tistim, ki z neprevidno vožnjo ogrožajo promet na naših cestah, kajti samo s pametno vožnjo in s precejšnjo mero discipline pri vožnji se lahko izognemo veliki škodi, ki nastane pri prometnih nesrečah, še bolj pa so nam dragocena življenja in težke poškodbe ljudi zaradi malomarnosti nekaterih nepremišljenih voznikov motornih vozil.

Milan Zivkovič

MALOMARNOST PA TAKA!

Ne bi bilo prav, če bi trdili, da šoferji postajajo pred gostilno iz navade, kakor »furmanski« konji, temveč zato, ker so pogosto pred gostilnami tudi avtobusne postaje. No in taka avtobusna postaja je tudi v Ratečah pri Škofji Loki. Da je to res, nam priča tudi tabla, ki pa je tuje težko opazi. Izreden talent je imel namreč tisti, ki jo je obesil na betonsko ograjo vrta ob cesti nasproti gostilne. Talent mislim zato, ker jo je privezal kar z belim trakom. Z ob časa je seveda naredil svoje in sedaj tabla komaj še visi na preperlem traku tako, da visi na cesti. Iz do sedaj neznanih razlogov se vanjo ni še nihče zaletel. Visi namreč toliko na cesti in v taki višini, da bi se kolesar ponoči zadel vanjo z glavo, če bi vozil po skrajni desni strani ceste, kakor je seveda predpisano. Vprašamo se, ali res nimajo v Ratečah lesenega ali železnega droga, da bi tablo namestili tako, kakor je potreba? Sicer jo bodo morali odstraniti drugi, da ne bo ogrožala varnosti na cesti. —an

Humoreska

Kuca zdravljenja

Štefanija Grozdenjska

»Jaz se pravzaprav ne počutim slabo«, sem rekla zdravniku, »ali pravijo, da je od časa do časa le potrebno pregledati svoj nepopolni organizem, in če se lahko tako izrazim, namazati, kadar je to potrebno. Zato vas prosim, da me pregledate in vidite, če je vse v redu.«

Zdravnik me je pazljivo pregledal. Kar naprej je odkimaval z glavo, kot da bi mu bilo žal, ker mi ne more povedati nič nevzpodbudnega. Končno me udari po kolenu in ves vesel ugotovi:

»Izgleda, da so vam živci popustili, ne bi bilo odveč, če bi jih malo pozdravili. Hladno tuširanje zjutraj in zvečer vam bo zelo koristilo.«

Pričela sem se tuširati s hladno vodo zjutraj in zvečer. Nekaj dni pozneje sem se spet pojavila pri zdravniku.

»Prišla sem, da se vam za bvalim za dober nasvet«, sem rekla. »Živci so se mi zares okrepili. Ta tuširanje so izredno dobro vplivala na moj živčni sistem. Toda — dobila sem nabod...«

Zdravnik se je silno razveselil, da njegov način zdravljenja daje tako zadovoljive rezultate.

»A kar se tiče naboda«, je dodal, »so medicini taki znaki dobro poznani. Nabod je po-

sledica tuširanja.«

In predpisal mi je antistin proti nabodu. Zabvalila sem se in odšla domov, a že naslednji dan sem se pripeljala v ordinacijo s taksijem.

»Nimam besed za zahvalo, to je izredno sredstvo. Od naboda niti sledu več. Samo sedaj me je obšla nekakšna grozna slabost.«

»Po uporabi antistina ne pride vedno do tega«, mi pojasni, »ali pripeti se...«

Predpisal mi je atropin, po katerem je slabost odnebala, toda nastopila je strašna hripavost.

»Atropin suši sluznico grla«, mi je pojasnil zdravnik. »Zato ste tudi hripavi. To je zelo pogosta posledica.«

Predpisal mi je nekakšen sirup proti hripavosti. Nekaj dni pozneje sem ga spet obiskala. »Čudodelni sirup! Človek enostavno ne bi verjel. V dveh dneh me je ozdravil hripavosti. A ko sem že tukaj, ali ne bi hoteli pogledati, kaj je z menoj?«

Vrgel je pogled na moje roke in noge in se razveselil: »Koprivnica! Vse je v redu! To je zaradi sirupa. Tudi to se pripeti. Toda odstranili bomo to, odstranili...«

Predpisal mi je neke praške. Teden dni pozneje sem ga spet obiskala.

»Zares je medicina čudodelna znanost! Kdo bi le mislil, človek požre dva ali tri praške in reši se koprivnice. Vi ste

pravi dobrotnik, doktor!« Doktor se je skromno priklonil in me vprašal, kako se sedaj počutim.

»Sijajno bi se počutila, da ni močnega bitja srca, bolečin v jetrih, želodčnih bolezni in nespečnosti.«

»Naj vas to ne skrbi,« se nasmehne zdravnik, »to je posledica praškov. Vsi ti pojavi so opisani v zadnjih medicinskih izdajah.« In predpisal mi je primerna zdravila.

Zaradi kapljic za srce je nastopila slabost, po injekcijah za jetra — koprivnica, a zaradi tablet proti želodčnim napakam — hripavost. Za ozdravitev nespečnosti mi je zdravnik priporočil sprehode, a po dolgem sprehajanju sem dobila žulje.

Čez nekaj časa sem ga spet obiskala.

»Zares je nekulturno kar koli podvezemati brez zdravniškega nasveta!« sem mu rekla, polna kesanja. »Ampak, da vas ne bi nadlegovala zaradi drobnarij, sem kupila obezve za žulje in skoraj bi mi izginili. Samo na svojem primeru se človek nauči ceniti specialiste. Toliko sem se zaradi tega nervirala...«

»Potem se tuširajte s hladno vodo,« mi je svetoval zdravnik.

MIRA KLINAR

15

ŽARA S PEPELOM

Do danes ni pomislila, da bi tudi Slavko mogel podobno končati. Zato jo je zdaj strah. Zato jo skrbi in zato se boji tvoj, ki ga ljubi.

Trkanje pretirga njene misli, strahu je pa ne vzame.

— Kdo je? — vpraša plašno.

— Jaz, — odgovori za vratu baritonost glas.

Pozna ga. Stari bolničar Saksida je.

Odpre vrata.

Pa kar v temi? — se brez pozdrava začudi stari bolničar.

— In vi? Kaj vas je prineslo ob tej uri? Skoro bo poltorejka.

— Jo je skoro strah njegovega poznega obiska, misleč, da ji prinaša slabe novice, morda celo novice o Slavkovi smrti. In kakor da bi se hotela ubranite te novice, stopi naglo k oknu, da bi ga zaprla in zatemnila.

— Nikar se ne trudi, Anželček, takoj bom odšel, — pravi bolničar živahno, da za to živahnostjo Angela sluti v temi bolničarjev dobrovoljni in vselej nagajivo nasmejani obraz.

— Nekaj imam zate, — pravi.

— Zame? — se začudi Angela.

— Pravzaprav za fante, — de skoro šepetaje... — Gotovo so lačni in tudi sanitetskih potrebščin nimajo v izobilju. Mi pa bomo te dni dobili novo zalogo. Enaindvajsetega, tako mislim, bi lahko izpraznil bolnišnico. Izdatno bi se lahko založili. Jaz sam in Pikonova bova poskrbela, da bo njihov prihod varen in nepožen...

Enaindvajsetega maja? — je Angela zopet v svojem aktivističnem poslu.

— Da. Svoj posel bodo lahko temeljito in nemoteno opravili. Samo obvesti jih!

— Bom, — obljubi Angela.

— Zdjaj pa brž med pločvi domov, — se poslovli stari bolničar...

Angela ne utegne več misliti na svojo skrb in žalost. Že naslednji dan obvesti partizane. Čez nekaj dni z zadovoljstvom opazuje zaprepašene gestapovske obraze v kavarni, ko govore o partizanskem vdoru na Jesenice in o izpropanju bolnišnice. Še bolj zaprepašeni so dva dni kasneje, partizani so iztirili vlak pod Kočno, na samem robu Jesenic.

Partizanske akcije znova ožive. Konec junija partizani uničijo železniški most nad prepadom v Mostah; nemška posadka v bližini mostu je bila brez moči.

Nemci odgovarjajo z nasiljem. Dva dni kasneje ustrelje ob cestni betonski ograji v Mostah devetindvajset talcev. Nekemu talcu, ki se je z vezanimi rokami pognal vznak čez ograjo v strmino pod cesto, uspe pobeginiti. Drugi, ki mu je hotel slediti, pa si je pri skoku zlomil nogo in mu ni uspelo, zve Angela iz nemških pogovorov v kavarni. Naslednji dan govore o pobeglem talcu vse Jesenice.

Julij 1942. Novice prihajajo iz drugih gorenjskih krajev. Angela jih prebira in razpravlja o njih na tajnih sestankih. Četrtega so med Zgornjo in Spodnjo Kokro partizani napadli nemški policijski in vojaški avtomobil. Naslednji dan vdoro Nemci v Kokro dolino, a se boj s partizani izogibajo. Ropajo, požigajo in streljajo talce. Partizani odgovarjajo z napadi. Uničijo dva policijska avtomobila s posadkami vred.

Angela prebira na sestankih poročila o uspehih partizanskih napadov na gestapovske in vojaške avtomobile, o napadu kamniških partizanov na orožniško postajo v Stranjah, o bojih partizanskih enot na Gabrški gori, pri Lučinah in na področju Blegoša.

Z naglico se vrste dogodki. Niso vsi podobni. Niso povezani, niso taki, kakor jih je doživljala. Medli so. Gola dejstva. Samo napisi v nemem filmu.

V kavarni od začetka julija ni bilo več slišati slovenske besede; že prej je bila tiha in plaha; sedaj pa je popolnoma zamrla. Slovencem je prepovedano vse! Ne smejo se voziti s kolesi, še manj z motorji in avtomobili, ne smejo zahajati v gostilne, kavarne in druge javne lokale; ljudstvo nižje vrste so...

Napisi nemega filma ugasnejo pred bolnišničnimi očmi na pogradu barake številka 7 nemškega taborišča smrti v Auschwitzu. Podoba se prižge in njeni notranjosti in v tej podobi zaživi, kakor je živela, preden je prišla sem, zaznamovana z gestapovskim priporočilom, da je njen povratek iz taborišča nezaželjen, kar je pomenilo prav toliko kakor smrtna obsodba. Toda bolnica se v agoniji ne zaveda, kje je. Njeno življenje ni umiranje na ušivem pogradu in gnjičih slami. Njeno življenje drvi z naglico še enkrat skozi življenje, ki ga je živela. In edino to življenje je njeno in resnično. Doživlja ga, kakor da ga šele živi, kakor da se še ni izteklo in bo prakar usahnilo...

Angela hodi po cestah. Skoro vsak dan sveži lepaki naznajo usmrteve talcev...

Rdeči, beli, rumeni lepaki! Stolpci z imeni ubitih! Različni so, gosto in manj gosto poliskani z bolj ali manj drobnimi vrsticami. Tisti z gostimi, bolj drobnimi črkami so strahotnejši. Dan za dnem se vrste. Oglasne deske so prenalepljene z njimi: devetindvajset talcev ustreljenih na Zavrhu, deset talcev na Golniku, vmes pritajene govorice o nemškem požigalskem in morilskem besu nad vasmi Koreno, nad Gradiščem in Momom. Požigali in morili se sami ponašajo s temi nečloveškimi dejanji. Neki gestapovec, ki se je teh zločinov udeležil, jih z vso keju... Zwick in Linke sta tako zaverovana v njegovo pripostratno živostjo pripoveduje gestapovcema Zwicku in Linkevedovanje, da Angele niti ne opazita, ko jim prisluškuje.

Opis pa je pregrezoten, da bi ga Angela mogla do kraja poslušati. Umakne se, a podoba, ki jo je vanjo vtisnilo pripovedovanje, ne neha skeletiti, noče ugasniti, živi v njej, kakor da bi sama gledala vse strahote, ki so jih počenjali Nemci.

Vasi Koreno, Gradišče, Mom...

Se nikoli ni slišala o teh vasesh. Zdjaj pa so se v njej zgnete v eno samo podobo, ki jo žge in ki noče ugasniti. Kakor da je bila med tistimi ženami, ki so morale gledati strahoto nemškega početja in o katerih je pripovedoval oni gestapovski oficir, vidi, kako prodirajo Nemci proti vasi in jo obkoljujejo. Nekaj skupin vdere v vas in izganja iz hiš ljudi. Ljudje so prestrašeni. Nemci jih gonijo na prostor sredi vasi, dokler ni tam zbrana vsa vas, vsi ljudje, od dojenčkov, ki še sesajo iz materinskih nedrih, do starcev in stark, ki ne morejo brez pomoči drugih nikamor.

Tako stoje sredi vasi zbrani možje, žene, otroci, starci, vsi v vrsti, kakor da so jih postavili Nemci. Vanje se nemo in vtočre reže nemški mitraljezi. Za vsakim leži strelce in njegov pomočnik. Strelčev kazalec počiva na petelinu. Samo povelja čaka, da bo pritisnil na petelina in drdraje pokosil množico. Pred njim stoji tisti gestapovski oficir, ki sedi ta trenutek v kavarniškem kotličku v družbi s Zwickom in Linkejem ter jima pripoveduje o svojem zločinskem početju.

— Kdo pomaga banditom? — kriči.

Množica se ne zgame. Gleda mimo njega in molči.

— Naj vam mitraljezi razvežejo jezike? — sika in se pravilja, da bi izrekel povelje za pokolj.

Tedaj se zgame v vrsti neki možki in stopi naprej. Starec je. Njegovi lasje so beli kakor sneg. Hrbet mu je že upognjen.

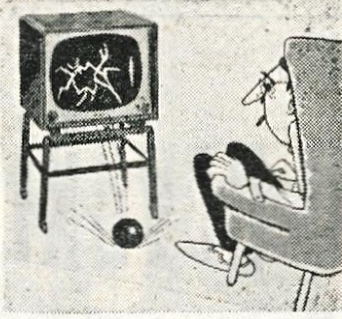
— Govori, starec! — zahteva gestapovec.

— Star sem, — začne starec.

— To vidim sam. Govori, kdo podpira bandite!

— Cesarja sem služil... — nadaljuje starec, ne da bi izpolnil gestapovec ukaz.

— Tvoj cesar me zdaj ne briga, starec! — ga prekine gestapovec... — Po banditskih pomagačih te vprašujem.

»Oh, to je pa prav gotovo nov rekord v metu krogle!«

PROGNOZA VREMENA

Nekoga ameriškega meteorologa so vprašali, če bo z uvedbo satelita v meteorologiji prognoza vremena bolj točna. Meteorolog je odgovoril: »Prognoze bodo tudi v prihodnje negotove, zato pa bodo znanstveno bolj zasnovane.«

MUZIKALIČNA VAS

V delih Vuka Karadžiča lahko najdemo podatek, da je v njegovem času v nekaterih skrbnih vasesh imela vsaka hiša gusle. Seveda, danes se ta starinski instrument le redkokje še najde. Zamenjala ga je tambura, ki je zelo razširjena v vaseh Srbije, Bosne in nekaterih predelih Hrvaške. V vasi Varaliče pri Kaknju ima prav vsaka hiša v vasi tamburo in svojega tamburaša, ki pri raznih svečanostih igra v veselje ostalih prebivalcev.

Pomisleki medicine k avtomatizaciji

Nedvomno je avtomatizacija zelo pomembna in koristna pridobitev zadnjega časa, vendar pa so nekateri zdravstveni delavci po svetu prišli do nekaterih ugotovitev kot na primer, da je delne vzroke za preobremenjenost, izčrpanost, notranji nemir, za nekakšno duševno pobitost in podobne, danes zelo pogoste pojave, treba iskati v uvajanju avtomatizacije v industriji.

Gre namreč po mnenju teh zdravnikov predvsem za to, da velika večina v industriji zaposlenih pač ne razume zamožnih delovnih procesov v sodobni industriji, in ima občutek nedoraslosti proti avtomatiziranemu načinu proizvodnje. Nove avtomatične naprave terjajo enolično in nenehno ponavljanje, nenehno kontrolo naprave in njenega delovanja ter stalno in povečano pozornost, puščajo pa na delavcih določene duševne reakcije, zaradi dolgotrajnih in preenostavnih delovnih gibov, ki sčasoma napravijo delavca nekako »avtomatiziranega«. V posameznih primerih se te reakcije močno odražajo v duševni utrujenosti in različnih znakih

nemira in pobitosti.

Nekateri strokovnjaki so odkrili pri delavcih z manjšo usposobljenostjo izrazit kompleks manjvrednosti zaradi tako neverjetno občesnega razvoja in napredka sodobne tehnike in industrije. Znatno večji duševni napor, ki nastane zaradi odgovornosti delavca (velike industrijske investicije: stroji, material, orodje, izgube zaradi izmeta itd.), pripomorejo do notranjega nemira, pobitosti, živčne razrvanosti ob povečanih občutkih in razpoloženju pa lahko delavca privedejo do tega, da ga delovno mesto tolikanj ne zadovolji, da ga pusti in si poišče drugo.

Skratka, nekateri zdravstveni strokovnjaki menijo, da nove metode avtomatičnega dela (pospeševanje delovnega ritma, skrajševanje odmorov med delom) niso najbolj prikladne za določene delavce z nižjo strokovno kvalifikacijo, ki težko prenašajo nenehno ponavljanje enostavnih gibov pri takem delu. Enoličnost avtomatiziranega dela pa ima končno lahko tudi škodljive posledice za varnost delavca pri delu. — S povečanjem

osredotočenosti na delo in z nenehnim ponavljanjem mehanskih gibov rok, so dani pogoji tudi za povečanje števila nesreč pri delu, zato priporočajo ti zdravstveni strokovnjaki namesto enega daljšega odmora med delom, več krajših in pa tudi večkratno premešanje delavca na druga delovna mesta v istem oddelku, da bi tako določeno delo delavcu ne postalo prekmalu odvratno in škodljivo njegovemu duševnemu razpoloženju.

Anglija — USA

Najdaljši atlantski podvodni kabel bo neposredno zvezal Veliko Britanijo in Ameriko. Položili ga bodo do leta 1963. Kabel nosi naziv TAT-3 in bo omogočal 128 pogovorov istočasno. Pravkar se dogovarjajo, preko katerega podvodnega področja bodo položili novi kabel, ki bo znatno razbremenil dosedanje medkontinentalne zveze.

Balzov les

Še do nedavnega le redki ideal naših modelarjev — balzo — uporabljamo zadnje čase vedno pogosteje za graditev letelič modelov tudi pri nas. Nekateri ta les poznajo, mnogi pa zanj še niso slišali, zato ne bo škodilo, če tudi o balzi napišemo nekaj vrstic:

Ime »balsa« pomeni v španskem jeziku splav; ta naziv je dobilo drevo verjetno zato, ker so njegova debla že v davni preteklosti uporabljali za splave. — (Sončni Tiki). Balzovo drevo raste v tropskih gozdovih Južne Amerike in na Antilih, pa še ponekod drugod v tropskem pasu. Raste zelo hitro, saj doseže že v prvem letu višino 3 metrov, drevo pa zraste zelo visoko: včasih celo do 50 metrov višine. Na oko je balzovo drevo precej podobno našim listavcem.

se globlje v mejab od 0,07 do 0,4 gramov na kubični centimeter. — Značilno za balzovino je, da ima pri tem poudarjen rdeči sivi odtenek v barvi, čim težja je. Pri balzovini letnice v prerezu niso opazne.

Les je zelo mehak, saj se lažje vrste stisnejo in udrejo že pod pritiskom prsta. Trdnost balzovine je približno štirikrat manjša kot pri smrekovem lesu.

Modelarji radi uporabljajo balzov les za graditev letelič modelov, pač zaradi tega, ker je tako lahek. Uporabljajo ga v obliki letvic ali furnirja, ki ga je moč zelo lepo oblikovati, mimo tega

pa tudi ni treba posebno paziti na vsak del modela, da ne bi bil pretežak.

Mimo modelarjev pa uporabljajo balzovino tudi v pravi letalski industriji za razna polnila in za ojačevanje kot vmesno polnilo (takšne stene imajo zunanje plasti iz vezanih plošč, v sredini pa je plast balza). Balzov les uporabljajo tudi v gradbeništvu za toplotno ali akustično izolacijo, pa v industriji embalaže, za rešilne pasove, splave in čolne in pa kot celulozni les. Iz balzovih semen dobivajo tudi mehka vlakna, ki jih uporabljajo za polnjenje blazin.

Nov sistem za projekcijo filmov

Strokovnjaki v laboratorijih Inštituta za proučevanje filmske tehnike v Göttingenu v Nemčiji, so pred nedavnim izpolnili nov sistem projiciranja normalnih filmov na široko platno. Pri tem projicirajo film na 25 metrov široko platno s pomočjo samo ene projekcijske kamere in ne, kot je pri nekaterih drugih sistemih, ko uporabljajo tri ali

celo več projekcijskih kamer, ki so seveda sinhronizirane.

Pri novem sistemu ne bo potrebnih več projekcijskih kamer, pač pa le ena sama, s hitrim navpičnim tekom — 75 vrtljajev na minuto in ki enakomerno razporeja sliko po vsej površini platna. Ta sistem projiciranja filmov na širokem platnu je zasnovan na optičnem triku in sorazmerno počasnem prilaganju človeškega očesa spremembam slike na kinematografskem platnu. Slike se v projektorju namreč gibljejo precej hitro — 1,25 metra v sekundi.

Kaže, da se bo novi sistem, ki mu uradno še niso določili dokončnega imena, že v bližnji prihodnosti uveljavil, ker je cenejši in bolj ekonomičnejši od ostalih sistemov.

MEDNARODNI NATEČAJ ZA MLADJE GLASBENIKE

Fond Walterja W. Naumburg Foundation) je namenjen predvsem razvoju mladih glasbenikov. Zato so pred kratkim v New Yorku razglasili dvoletni mednarodni natečaj za mlade pevce in godbenike. Na natečaju je razpisana prva nagrada v znesku 5000 dolarjev, dveletna pogodba z neko glasbeno institucijo, solistični koncert v New Yorku, koncertna turneja po Evropi in Ameriki, solistično snemanje gramofonskih plošč in dve gostovanji v Newyorškem filharmonijskem orkestru.

Avtomatizirana samopostrežna trgovina

Prebivalstvo sveta se prebližava 3 milijardam

Pravijo, da je povprečen prirastek prebivalstva na leto 48 milijonov. Demografski koledar je pred nedavnim objavil tudi podatke, da živi danes na zemlji že 2,9 milijarde ljudi.

Podrobni podatki so navedeni za 270 držav, medtem ko je republika Kitajska s 669 milijoni prebivalcev najnaseljenejša država na svetu. Indija je druga po številu prebivalcev s 403 milijoni, nadalje Sovjetska zveza z 209 in Združene države Amerike skupno z Aljasko in Havajskimi otoki s 178 milijoni prebivalcev. Te štiri države imajo skupaj 1,5 milijarde prebivalcev, kar je prav gotovo več kot polovica od vsega prebivalstva na svetu. Kot so pokazali podatki vsako leto naraste svetovno prebivalstvo za 48 milijonov ljudi ali za 1,7 odstotka. Najhitrejši porast prebivalstva je bil zabeležen v Srednji Ameriki, a najmanjši v Evropi, in to še posebej v severnih in zahodnih državah kontinenta.

Zanimivi so tudi podatki o tako imenovanih mestih — državah, kot so Makao, Monako, Gibraltar, Ceuta in Melila ter Hong Kong, kjer je gostota naseljenosti 2000 do 14.000 prebivalcev na kvadratni kilometer. Otoki so prav tako med tistimi deli zemlje, kjer je gostota naseljenosti ljudi največja. V Evropi je na prvem mestu med državami prav gotovo Holandija s 345 ljudmi na kvadratni kilometer, precej pa se ji približajo Belgija, Anglija in Wales.

Demografski koledar je med drugim objavil še druge zanimive podatke. Tako pravi, da otroci, rojeni v Norveški, lahko dosežejo največjo povprečno starost, in to dekleta do 75 in moški do 71 leta. Največja umrljivost je še vedno registrirana v nekaterih predelih Afrike in Azije. Toda umrljivost otrok se v nekaterih delih sveta v zadnjem času precej zmanjšuje. Na prvem mestu je vsekaror Švedska, Holandija in Island, največja umrljivost je še zabeležena v Severni Rodeziji, Indiji, Indoneziji, Braziliji, Gvatemali in še na nekaterih otokih zabodne Indije.

Moški se po svetovnih statističnih največ odločijo za zakon v 27. letu starosti, medtem ko se dekleta odločijo za zakon v 24. letu starosti.

Na tekstilnem sejmu v Dornbirnu v Avstriji bo nizozemska zveza proizvajalcev umetne svile prikazala popolnoma avtomatizirano tekstilno trgovino bodočnosti. Ta trgovina bo poslovala brez osebja, ker je pač vsa popolnoma avtomatizirana. Cene za blago bodo v bodoči evropski valuti »Evro«. Skovani bodo posebni kovanci te valute, s katerimi bodo obiskovalci z uporabo posebnih avtomatov kupovali želeno blago. Postrežno osebje bodo nadomeščale posebne meh

Na sliki je satelit Echo I, ki smo ga pri nas v Sloveniji videli že v sredo, 17. avgusta. Američani pa so ga izstrelili 12. avgusta. Ta satelit lahko vsak večer vidimo, kako kroži po našem nebu. Zemljo preleti v približno dveh urah, vendar s tolikšno razliko, da je vsak večer za približno 20 minut hitrejši. Ta satelit lahko vsak večer vidimo, kako potuje v smeri jugozahod — severovzhod in ga je lahko opaziti s prostim očesom, čeprav je nekaj manjši in bledejši od večernice, ker se hitro premika med ostalimi zvezdami in preleti nam vidno nebo v približno 10 minutah.

TO DNE PO SUOTI

IZJAVA PREDSEDNIKA TITA PRED ODHODOM V NEW YORK

Na XV. zasedanje Generalne skupščine, ki bo prihodnje dni v New Yorku, so bili povabljeni tudi vsi šefi neodvisnih vlad. Skoraj ves tisk v svetu posveča temu dogodku posebne komentarje, in poudarja, da prihajajo v New York »nosilci mirovnih poslanic«.

»V skladu z dosedanjimi napori vlade Federativne ljudske republike Jugoslavije, da zlasti prek OZN čim več prispeva k ohranitvi miru in ublažitvi mednarodne napetosti, je bilo sklenjeno, da osebno vodim delegacijo naše države na petnajstem zasedanju Generalne skupščine.

Spričo sedanjega zelo slabega položaja in perečih problemov, ki s tem v zvezi čakajo OZN, kakor so kolonialno vprašanje, vprašanje razorožitve in druga, sodimo, da je nujno in zelo važno, da na tem petnajstem zasedanju sodeluje čim več šefov držav.

Sodim, da bo koristno, da na čelu svojih delegacij sodelujejo tudi šefi in predsedniki vlad prijateljskih afriških držav, s katerimi smo se izrpolno posvetovali, preden je bilo sklenjeno, da gremo na petnajsto zasedanje OZN. Mislimo, da bo ob tej priložnosti mož izmenjati mnenja ne samo s šefi neangažiranih držav, ampak tudi z drugimi.

Glede na to menim, da je petnajsto zasedanje Generalne skupščine zelo važno za nadaljnji razvoj mednarodnih odnosov in ohranitev miru. Ne glede na zelo skaljen in težaven mednarodni položaj, pričakujem pozitivne rezultate od sestanka v New Yorku.

BRZOJAVKA VARNOSTNEMU SVETU

V ponedeljek sta predsednik Varnostnega sveta in Hamarskjöld prejela naslednje brzojavko: »Lumumbova vlada je edina zakonita vlada...« Brzojavko sta poslala oba doma kongoškega parlamenta, ki sta ponovno proučila spor med Kasavubujem in Lumumbo in s tem v celoti podprla Lumumbovo vlado. Med drugim pa še poudarjata, da lahko samo predstavnik Lumumbove vlade govorijo v Varnostnem svetu v imenu Konga.

NEUSPEL POSKUS

Dopisniki iz Leopoldville poročajo, da je v ponedeljek ob 15. uri skupina orožnikov po nalogu Kasavuba aretirala Lumumba in ga odpeljala v taborišče Leopold. Lumumbi je kasneje uspelo, da je prišel iz taborišča s skupino vdanih vojakov.

Vse kaže, da policijska zarota proti Kongu ni uspela. Premier Lumumba govori po radiu in izjavlja, da je poskus propadel kot vsi prejšnji in da je vojska z njim. Dodal je še, da je bil prav ta dogodek delo podkupljene osebnosti.

AFRIŠKE ČETE SE LAHKO UMAKNEJO

Iz Kaira poročajo, da so v krogih, ki so blizu vlade Združene arabske republike izjavili, da bi ta afriška država lahko umaknila svoje enote iz sestava mednarodnih sil v Kongu, če OZN ne bo potrdila svojega prejšnjega sklepa o pomoči osrednji kongoški vladi in če se sile OZN ne bodo nehale vmešavati v notranje zadeve Konga. Vladni krogi zato zdaj proučujejo možnosti, da bi ZAR lahko pomagala Kongu v drugih oblikah.

ULBRICHT PREDSEDNIK DR NEMČIJE

Na ponedeljkovem izrednem zasedanju ljudske zbornice, ki je bilo v Berlinu, je bil izvoljen državni svet DR Nemčije, v katerem so predsednik sveta, šest podpredsednikov, 16 članov in sekretar sveta. Za predsednika sveta je bil izvoljen prvi sekretar CK Enotne socialistične stranke in dosedajni prvi podpredsednik vlade Ulbricht, za podpredsednike pa so bili izvoljeni ministrski predsednik Grotewohl, predsednik Ljudske zbornice Dickmann in namestnik predsednika Homan ter člani Ljudske zbornice Götting, Gerlach in Hans Riez.

Slovensko prvenstvo v waterpolu

Kranjčani ponovno prvaki

V Krškem je bil minulo nedeljo končan drugi del slovenskega waterpolo prvenstva. Zmagovalec je bilo ponovno moštvo kranjskega Triglava. Kranjčani so imeli po prvem delu prvenstva kar 4 točke naskoka, kljub temu pa bi bili kmalu ob prvenstvo. Ze vrsto let se govori, da slovenski waterpolo ne napreduje predvsem zaradi izredno slabega sodniškega zbora. Vsa leta nazaj se lahko spomnimo nerednosti na slovenskih prvenstvih, mnogih pritožb, razveljavitev tekem in slično. Vsa leta so krivci za tak potek tekem isti. Da bi se stanje letos izboljšalo, je sodil na prvem delu prvenstva zvezni trener Lovro Štakula iz Dubrovnika. Prvi del je minil brez pritožbe. V Krškem pa se je ponovila zgodovina prejšnjih prvenstev, celo več, še bolj so prišla do izraza klubška nagajenja sodniškega zbora. Leto ni bil popoln. Vse tekme, razen dveh je sodil en sam sodnik, odbornik ljubljanske Ilirije, ki že od nekdaj ni naklonjen Triglavu. (Lani je razveljavil tekmo Triglav : Ljubljana 6:5, ker so ljubljancani nepravilno dosegli gol). V sodniškem zboru sta bila še dva člana Ilirije. Vsa nastopajoča moštva so si bila ob poteku prvenstva edina v tem, da skušajo ti sodniki privedi lirijsko drugo mesto, ki bi odprlo moštvo pot na kvalifikacije za II. zvezno ligo. Kranjčani so najprej premagali Celje z 10:3, nato so pa klonili pred najslabšim moštvom drugega dela prvenstva - Celulozo - z 8:7. Res so igrali slabo, vendar ob normalnem sojenju ne bi mogli izgubiti tekme. V tekmi z Ilirijo pa je bilo sojenje tako, da so Kranjčani vložili protest. Skoro celo tekmo so igrali z igralcem manj in so le s težavo dosegli 2:2. Protest je bil seveda zavrnjen s strani sodniškega zbora, v katerem sta bila 2 člana Ilirije, kljub temu, da so vsi prisotni waterpolisti vseh klubov bili prepričani, da bo tekma - razveljavljena.

Triglav je vložil protest na drugo stopnjo. Ta je protest odbila, češ da ni bila pravilno plačana taksa. V prvi tekmi z Ljubljano se je stvar ponovila. Sodnik je sodil še slabše, kot na tekmi z Ilirijo. Ljubljana je zmagala s 4:3. Triglav je vložil protest, ki ga je sodniški zbor zavrnil. Tokrat je Triglav pravilno vplačal takso za drugo stopnjo (kar pa do sedaj ni bilo potrebno). Komisija II. stopnje protesta ni mogla zavrniti, ker so bile napake sodnika preveč očitne, čeprav je sodniški zbor dejal, da si jih je Triglav iz-

misli. Tekma je bila razveljavljena, ponovno srečanje pa je sodil isti sodnik. V prvih dveh minutah je dosodil neupravičeno kar dva četverca proti Triglavu. Ljubljana je vodila 2:0. Z odlično igro pa je Kranjčanom uspelo izenačiti in zmagati s 4:2. Tako je Triglav s prednostjo treh točk ponovno osvojil naslov republiškega prvaka. Kakšen je bil sodniški zbor pa pove še naslednje: vrhovni in rezervni sodnik sta zapustila prvenstvo pred koncem, tajnik prvenstva je javno žalil Triglav, sodnik Hribar, ki je sodil vse tekme, pa je med sojenjem dajal navodila Ilirijanom. Komisija II. stopnje so na ponovni

tekmi Triglav : Ljubljana postavljali igralci Ilirije, ker so sodniki predčasno zapustili prvenstvo. Vse slovensko časopisje molči o prvenstvu. Plavalna zveza Jugoslavije je dobila od Slovenske zveze poročilo, v katerem piše, da je Ljubljana prva, čeprav je delegat PZS sam izročil pokal Kranjčanom. Čas je že, da bi se razmere v slovenskem waterpolu in plavanju uredile. Kranjčani imamo vtis, da primat Triglava v obeh panogah ni pogodu funkcionarjem v Ljubljani, saj to ni prvi primer letos in v zadnjih letih, da »složno« delajo proti kranjskemu klubu. D. P.

V nedeljo začetek prvenstva Gorenjske v rokometu

Letošnje tekmovanje v podzvezni rokometni ligi se bo začelo v nedeljo, 18. septembra. V ligi bo tudi letos sodelovalo 8 moštev, in sicer: Tržič, Križe, Duplje, Storžič I in II, Sava, Iskra in Mladost II. Verjetno pa se bo vključila še ekipa Partizana iz Skofje Loke. - S tem bi se rokomet v tem delu Gorenjske bolj poživljal. Vse ekipe se za prvenstvo marljivo pripravljajo. Lanski prvak Partizan iz Tržiča bo letos imel težko delo, če bo hotel ponovno doseči tak uspeh kot ga je lani, saj bo imel v ekipah Storžiča in Dupelj resnega nasprotnika. V nedeljo je na sporedu prvo kolo, v katerem se srečajo v Tržiču: Tržič : Sava; v Dupljah: Duplje : Iskra; na Golniku: Storžič : Križe in Storžič II : Mladost II. Skoraj v vseh srečanjih so favoriti domačini. Tekmovanje v ženski in pionirski podzvezni ligi pa se bo

začelo čez 14 dni. Skratka, za igrami članov republiške lige bodo sedaj prišle na vrsto še igre v podzvezni ligi. - Torej bo to nedeljo rokometu po Gorenjskem na pretek. ek

TROJEN PORAZ KEGLJAVEC IZ NURNBERGA V nedeljo zvečer so na štiristeznem kegljišču v Kranju zaključili mednarodni dvoboj z zahodnonemško ekipo Nürnberg in Triglava iz Kranja. Domači kegljaci so slavili trojno zmago. A ekipa Triglava je premagala ustrezno ekipo Nürnberga s 5019 : 4485 podrtimi keglji, medtem ko je prav tako zmagala ženska ekipa Triglava, z rezultatom 2223 : 2019. V tekmovanju B ekip so bili spet uspešni Triglavani, ki so podrlji 2360, nasprotniki iz Nemčije pa samo 2076 kegljev.

Po združitvi v enotno športno vodstvo

Težišče dela naj se prenese na občinske zveze za telesno vzgojo

Razgovor s predsednikom Okrajne zveze za telesno vzgojo tov. Baldom Bizjakom

Ne samo športnike, ampak tudi našo širšo javnost zanima, kako je s stanjem športa na Gorenjskem po združitvi športnih podzvez v enotno Okrajno zvezo za telesno kulturo. O tem nam je v razgovoru nekaj več povedal predsednik Okrajne zveze za telesno kulturo, tovariš Baldo Bizjak:

»Na prvi seji, 5. julija, to je kmalu po ustanovni skupščini, smo izvolili 9-člansko predsedstvo in hkrati izdelali okvirne smernice našega dela. Da bo delo zveze nemoteno potekalo, bomo v kratkem uslanovili še komisije, in sicer za kadre, za gradnjo objektov, materialno finančno, za zdravstvo in za propagando. Za vsako športno panogo pa bomo imeli še strokovne odbore. Ti bodo za atletiko, odbojko, košarko, nogomet, smučanje, orodno telovadbo, kegljanje, rokomet in za rekreacijo. - Te odbore bodo sestavljali člani sedanjih zvez in podzvez. Konkretne smernice dela pa bomo pravzaprav sprejeli šele na prvi redni letni skupščini, ki bo predvidoma v začetku prihodnjega leta. Zato vse sedanje zveze in podzveze poslujejo še po starem, to je po programu, kot so ga sprejeli. Združitev je bila opravljena v največji sezoni dopustov in prav zaradi tega ni bilo moč kaj več narediti. Več nalog za delo pa pričakujemo tudi od bližnjega slovenskega kongresa za telesno kulturo.«

»Na ustanovni skupščini je bilo posebej poudarjeno, da bo ta enotni športni organ le zveza Občinskih organizacij za telesno kulturo. Zanima nas, kakšno

stališče ste zavzeli do tega sklepa?»

»Okrajna zveza naj bi resnično povezovala delo občinskih zvez za telesno kulturo. - Zato prav v zadnjem času hitimo s tem, da bi kar najhitreje ustanovili tudi vse občinske zveze za telesno kulturo. V Kranju so priprave že precej daleč, medtem ko v nekaterih drugih občinah našega okraja še malo odlašajo. Tu bodo precej pomagali tudi občinski sveti za šport in telesno vzgojo kot tudi občinski odbori SZDL. Tako se bo potem vsa telesnovzgojna dejavnost občin odvijala preko teh organov. Seveda bo treba v zvezi s tem rešiti še precej problemov, ki se pri tem porajajo. Tako se tu prostori za administrativno poslovanje, saj sedaj gostujemo v majhnem prostoru Okrajne zveze Partizana za Gorenisko, v katerih pa imata svoj življenjski prostor še atletska in rokometna podzveza. Tako moramo že sedaj začeti misliti, da bil v Kranju graditi prepotrebni športni dom, v katerem bi bili prostori za poslovanje in pa tudi prostor za klubsko življenje športnikov. Naše ljudi pa ne nedvomno treba tudi prepričati, da so za normalno življenje prav tako potrebni športni objekti, kot je potreben za vsakega človeka Zdravstveni dom ali kak drug podoben družben objekt.«

»Kakšno pa je stanje športnih objektov?»

»To se počasi izboljšuje. Lanska akcija za zbiranje sredstev za športne objekte, je bila kljub nekaterim pomanjkljivostim dokaj pozitivna. Če pogledamo samo na letošnjo pričeto gradnjo in na že dograjene nekatere športne objekte (gradnja centralnega športnega stadiona v Kranju, letnega kopaljšča v Tržiču in na Jesenicah ter zimskega kopaljšča v Kranju itd.), potem vidimo, da gremo v tem pogledu le naprej. Problem zasede pa je prav gotovo vzdrževanje športnih objektov. Stremeli bo treba za tem, da tudi športne objekte sprejemo v vzdrževanje občinski ljudski odbori preko svojih komunalnih oddelkov, kot na primer šole, zdravstvene domove in druge podobne objekte. Vzporedno s tem bo treba misliti tudi na vzdrževanje prosvetnih domov, saj je precej primerov, ko imajo v teh svoj prostor tudi športne organizacije.«

»Kakšne koristi športniki lahko pričakujejo po združitvi?»

»Zgrešeno bi bilo, če bi mislili, da smo s tem naredili vse in da se bo odslej naprej šport razvijal nemoteno. Med ugodne činitele lahko štejemo tudi uvedbo programa enotnega športnega fonda. V kratkem nameravamo ustanoviti poseben organ, ki se bo ukvarjal samo z razdeljevanjem sredstev športnim organizacijam. Tudi načrt in pameten kolektor bo nedvomno precej vplival na razvoj športa na Gorenjskem.«

»Kaj pa razvoj telesne kulture po tovarnah in šolah?»

»Tudi telesni vzgoji po naših delovnih kolektivih, kot tudi na šolah bo treba posvetiti vse skrb in pozornost. Odbor za rekreacijo bo imel tu največ dela. Povezati se bo moral s športnimi komisijami pri občinskih sindikalnih svetih, prav tako tudi pri kalnih in z njimi sodelovati.«

»V programu imate še precej nalog, ki se ne dajo vse opisati. Zato nas zanima še, kakšno je vaše mnenje o dosedanjem športnem igrišču Triglava iz Kranja, na katerem se bodo letošnje priče pripravile za gradnjo nebotičnika in KB, to je preden bo zgrajen centralni stadion?»

»Dela na spodnjem delu igrišča se bodo res pričela. Računamo, da bodo športniki toliko uvideli, da bodo ta čas trenirali na igrišču Mladost, kajti zaradi enega igrišča tudi ni moč dlje časa odlašati z gradnjo potrebnega nebotičnika, v katerem bo 61 stanovanj, prostori za Komunalno banko in Lekarna. Prihodnje leto pa bo nadomestil sedanje igrišče že centralni stadion.«

Pintar s tremi zmagami iz Beograda

V soboto in nedeljo so se najboljši motoristi in avtomobilisti Avstrije, Švice, Italije, Nemčije in Jugoslavije pomerili na krožni tekmovalni progi okrog Kalemegdana za »nagrado Beograda«. Tega tekmovanja se je udeležil tudi Kranjčan Leon Pintar, ki je znova dokazal, da je najhitrejši Jugoslovian na mo-

torju, saj je trikrat zmagal in postavil kar dva nova rekorda beogradskega dirkališča. - Prvič je Pintar zmagal že v soboto, ko je v kategoriji motorjev do 250 ccm prevozil 50 km dolgo progo v času 32 minut, 11 sekund in 2 desetinki. V nedeljo pa je Pintar spet poskrbel za presenečenje in je v dveh

skupinah izboljšal stara rekorda. Prvega v kategoriji 250 ccm, s povprečno hitrostjo 100,2 km na uro in drugega v zadnji disciplini sporeda, ko je bila na vrsti skupina kategorije 350 ccm in je ostale tekmovalec pustil več krogov za seboj. Dosegel je izvrsten čas 31:09,2 in povprečno hitrost 105,65 km na uro. Naš znani dirkač torej še ni pokazal vseh svojih zmogljivosti, saj v razmeroma slabih pogojih osvaja prva mesta v močnih mednarodnih konkurencah.

Jože Zontar

Mednarodne speedway dirke v Stražišču

Izdatna zmaga Kranja

Minulo nedeljo je AMD Kranj organiziralo na stadionu Mladosti v Stražišču speedway dirke z mednarodno udeležbo. Poleg skoraj vseh najboljših slovenskih vozačev je nastopilo še šest Avstrijev iz Stockeraua. - Na sporedu je bil namreč dvoboj med reprezentancama Kranja in Stockeraua. Ekipo Kranja so sestavljali: Rozman, Močnik, Babič, Visočnik, Perko in Kos.

Na programu je bilo šest kol, to se pravi, da se je vseh 12 tekmovalcev pognalo po šestkrat v boj za točke, ali z drugimi besedami povedano, na sporedu je bilo 18 zanimivih voženj. V vsaki dirki sta nastopila po dva Kranjčana in po dva Avstrijca. V prvem kolu so zmagali Avstrijci z 11:7, medtem ko so se v nadaljevanju Kranjčani zelo popravili, najprej so izravnali po šesti vožnji na 18:18. Po sedmi vožnji je bil izid spet neodločen. Nato pa so Avstrijci od vožnje do vožnje slabše vozili, kar jih dolžno opravičujejo okvare na motorjih in tudi razne poškodbe. Kranjčani pa so nasprotno pridno nabirali točke, tako da so dvoboj odločili z veliko razliko v točkah v svojo korist.

Končni rezultat se je tako glasil 67:41 za Kranj.

Med posamezniki je bil najboljši Visočnik Jože, ki je zbral vseh 18 možnih točk in tako potrdil svoj uspeh z letošnjega državnega prvenstva, ko je bil drugi. Mlada nada v speedwayu 17-letni Perko je bil drugi s 17 točkami, Babič iz Krškega pa je bil šele tretji. Od Avstrijev je bil najboljši Naper, ki je zbral 12 točk.

S to dirko so bila hkrati praktično zaključena vsa pomembnejša tekmovanja v letošnji izredno pestri tekmovalni sezoni speedwaya. Dvoboji so za gledalce še bolj zanimivi, kot pa samo dirka posameznikov in bi bilo zato želeli, da bi bilo na kranjski elipsi več takih dvobojev v prihodnje, zlasti pa takih, kjer bi bila tekmeča bolj izenačena, kot sta bili ekipi Kranja in Stockeraua.

J. Javornik

Nova lovška koč v Dragi

V nedeljo, 11. septembra, je bila v navzočnosti članov LD Begunjsčica, predsvnikov okrajne lodske zveze in drž. gojitvenih lovišč, povabljenih gostov iz sosednjih lovskih družin, na zgorjenjem koncu Drage odprta nova lovška koč.

Predsednik LD Begunjsčica, tov. Albin Jenstrle je v svojem otvoritvenem govoru očrtal delo in prizadevanje članov, ki so s svojimi prispevki - vsak po din 5.000.- pripomogli, da je po dveh letih priprav in dela zrasel na pobočju ob gozdu nad Smučarsko kočjo, prijazen lovski dom. Neka-

teri član so v svoji požrtvovalni vnemii vložili skoro ves svoj prosti čas v izgradnjo te kočje. Vrednost del in materiala znaša danes okoli 900.000 dinarjev.

To je že četrta lovška koč na teritoriju LD Begunjsčica. Prve tri na Lužah, na Planinci in v Grofiji so bolj perifernega značaja, kočja v Dragi pa bo centralna. V marsičem bo pripomogla k boljši gojitvi plemenite divjadi oziroma k intenzivnejšemu zatiranju roparic in divjega lova, in ne nazadnje - prijazni lovski dom bo združeval člane v pravem lovskem tovarištvu.